

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ
Zahradnická fakulta v Lednici
Ústav zahradní a krajinářské architektury

Regenerace parkového náměstí
Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce
Ing. Lucie Poláčková, Ph.D.
Brno 2016

Vypracovala
Magdaléna Benešová

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Magdaléna Benešová**

Studijní program: Zahradní a krajinářská architektura

Obor: Zahradní a krajinářská architektura

Název tématu: **Regenerace parkového náměstí**

Rozsah práce: cca 40 stran včetně obrazové části, grafická příloha

Zásady pro vypracování:

1. Shromážděte a prostudujte literaturu zaměřenou na problematiku veřejného městského prostoru a historii urbanismu.
2. Formulujte definici parkového náměstí a jeho vymezení vůči ostatním typům náměstí.
3. Specifika fungování parkového náměstí dokumentujte na vybraných příkladech. Zaměřte se také na okolnosti jejich vzniku a historické proměny až do dnešních dnů. Kapitulu doplňte odpovídajícím obrazovým doprovodem. Vypracujte shrnutí získaných poznatků, kde zhodnotíte význam typu parkového náměstí pro život města v minulosti i dnes a způsob, jakým přispívá do celkové škály různých typů veřejných městských prostranství.
4. Vypracujte architektonickou studii regenerace zvoleného parkového náměstí.

Seznam odborné literatury:

1. GEHL, J. *Města pro lidi*. Brno: Partnerství, 2012. 261 s. ISBN 978-80-260-2080-6.
2. GEHL, J. – GEMZOE, L. *Nové městské prostory*. Brno: Era, 2002. 263 s. ISBN 80-86517-9-8.
3. GEHL, J. *Život mezi budovami : užívání veřejných prostranství*. 1. vyd. Brno: Nadace Partnerství, 2000. 202 s. ISBN 80-85834-79-0.
4. HRŮŽA, J. – ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu : II.díl*. 1. vyd. Praha: ČVUT, 1999. 137 s. ISBN 80-01-01549-1.
5. HOLDEN, R. *New landscape design*. London: Laurence King, 2003. 192 s. ISBN 1-85669-290-6.
6. Odborná periodika: Architekt, ERA, Topos, Landscape Design, Landscape Architecture. Další literatura bude upřesněna při konzultacích.

Datum zadání bakalářské práce: prosinec 2013

Termín odevzdání bakalářské práce: květen 2016

L. S.

Magdaléna Benešová
Autorka práce

prof. Ing. Jiří Dávec, CSc.
Vedoucí ústavu

Ing. Lucie Poláčková, Ph.D.
Vedoucí práce

doc. Ing. Robert Pokluda, Ph.D.
Děkan ZF MENDELU

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci na téma Regenerace parkové náměstí vypracovala samostatně, všechny použité prameny a literaturu jsem řádně citovala a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Lednici dne

.....

Magdaléna Benešová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda vyjádřila své poděkování vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Lucii Poláčkové, Ph.D. za odborné vedení mé práce a za zájem a čas, který mi věnovala. Chtěla bych také poděkovat celé mé rodině, především rodičům za podporu a zázemí, které mi během studia poskytovali.

Obsah

1	ÚVOD.....	5	5.1.9	Provozní vztahy	19
2	CÍL PRÁCE.....	5	5.1.10	Problémy a střety v území.....	20
3	METODIKA PRÁCE.....	6	5.1.11	Fotodokumentace.....	20
4	TEORETICKÁ ČÁST.....	6	6	VYHODNOCENÍ ANALÝZ, HLAVNÍ VÝCHODISKA NÁVRHU	26
4.1	Základní pojmy	6	6.1	Návrh	26
4.2	Historický vývoj parkového náměstí	7	7	DISKUZE	32
4.3	Hlavní funkce parkového náměstí.....	8	8	ZÁVĚR.....	32
4.3.1	Rekreace a vybavenost.....	9	9	SOUHRN.....	33
4.3.2	Program.....	10	10	RESUME.....	33
4.3.3	Sociabilita.....	10	11	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	33
4.3.4	Životní prostředí a ekologické přístupy.....	11	12	SEZNAM OBRÁZKŮ	34
4.3.5	Umění.....	11	13	SEZNAM PŘÍLOH	35
4.4	Současné tendence v tvorbě parkového náměstí.....	12			
4.5	Současné tendence parkového náměstí.....	12			
4.5.1	Příklady realizací parkového náměstí u nás a ve světě	13			
4.5.1.1	Place de la Bourse	13			
4.5.1.2	Capitol plaza.....	Chyba! Záložka není definována.			
4.5.1.2	Capitol plaza.....	13			
4.5.1.3	The Commongroung	14			
4.5.1.4	More London.....	14			
4.5.1.5	Náměstí 28. října	15			
4.5.1.6	Revitalizace Karlova náměstí.....	15			
5	NÁVRHOVÁ ČÁST	16			
5.1	Analýzy a rozborů řešeného území	16			
5.1.1	Lokalizace a charakteristika území	16			
5.1.2	Historie náměstí Dukelských hrdinů	17			
5.1.3	Analýza širších vztahů	18			
5.1.4	Analýza funkcí	18			
5.1.5	Přírodní podmínky	18			
5.1.6	Analýza zeleně- Inventarizace dřevin	19			
5.1.7	Demografie území- potencionální návštěvníci náměstí	19			
5.1.8	Analýza územního plánu.....	19			

1 ÚVOD

Náměstí je v dnešní době neodmyslitelnou součástí každého městského prostoru nebo centrálního prostoru obce. Jako systém a součást městské zeleně, se náměstí vyvíjelo již od dob středověkých kultur. Postupem času se jeho vzhled i funkce měnily v závislosti na vývoji a potřebách společnosti. Jeho hlavní funkce však zůstává stejná od počátku, tvoří místa pro zastavení, soustředění lidí a veřejného života. Moje bakalářská práce se zabývá problematikou náměstí ve městě, především však náměstí parkového, které svou převahou zelených ploch supluje v městském prostředí význam parku. Náměstí, které je předmětem řešeného návrhu, se nazývá Náměstí Dukelských hrdinů a nachází se v Pardubicích ve východních Čechách. Soudobé parkové náměstí by nemělo být pouze místem, které zkrášluje své okolí a poskytuje svým návštěvníkům příjemná místa pro pobyt nebo pohled, ale musí nabízet nejrůznější aktivity a plnit potřeby obyvatel všech věkových kategorií. Mělo by být místem zábavy v podání veřejného života, místem setkávání lidí, místem odpočinku, který je v městském prostředí velice vyhledávaný.

2 CÍL PRÁCE

Cílem práce je vypracovat literární rešerši na téma Regenerace parkového náměstí. Dalším úkolem je shromáždit textové a grafické podklady vztahující se k řešenému území. S pomocí shromážděných podkladů provést celkovou analýzu území z hlediska širších vztahů. Dále zpracovat a vyhodnotit současný stav stávající vegetace a na základě analýz, terénních průzkumů a nalezených podkladů a inspirací vypracovat závěry a východiska pro architektonickou studii s názvem Revitalizace parkového náměstí Dukelských hrdinů v Pardubicích.

3 METODIKA PRÁCE

Celá bakalářská práce je rozdělena do dvou částí, a to na část teoretickou a návrhovou. V teoretické části se nachází všeobecné poznatky o parkovém náměstí, které jsou získány z použité literatury a uvedených internetových zdrojů. Parkové náměstí je celkově definováno a popsáno se zaměřením na jeho základní složky, funkce, novodobé trendy a veškeré ostatní prvky, které přispívají k jeho fungování. Pozornost je věnována také historii a současné tvorbě parkových náměstí a jejich realizovaných příkladů v praxi, které jsou v textu popsány.

Návrhová část je zaměřena na celkové poznání a prozkoumání vybraného území, na které se nahlíží z různých pohledů a hledisek. Na základě vypracovaných analýz je zpracována architektonická studie a návrh pro celé náměstí Dukelských hrdinů. Projekt se snaží vycházet z provedených analýz a terénních průzkumů, odborné literatury, ale také z inspirace, která byla čerpána z realizací se stejným tématem. Cílem vytvoření nového návrhu bylo dodat modelovému území reprezentativnost, kterou postrádá a zaslouží si ji.

Bakalářská práce je strukturována podle jejího zadání. Každá grafická příloha a fotodokumentace je řádně popsána a očíslována. V bakalářské práci jsem především pracovala s doporučenou literaturou, vlastní literaturou a s vlastními vědomostmi a zkušenostmi, které jsem nabyla po čas studia na Zahradnické fakultě, ale i z vlastní iniciativy a zájmu.

4 TEORETICKÁ ČÁST

4.1 Základní pojmy

V této kapitole bych se ráda věnovala základním pojmům, u kterých bych uvedla jejich definici, protože s tímto tématem blíže souvisí a je nutné znát jejich význam.

VEŘEJNÝ PROSTOR

Definicí veřejného prostoru existuje velké množství. Jejich charakter se odvíjí od rozdílných úhlů pohledu a od účelu, pro který byl prostor vytvořen.

Termín veřejný prostor vychází z anglického termínu "public space". Jeho výklad můžeme chápat ve smyslu jakéhokoli prostoru, který je veřejný, tedy není součástí soukromého prostoru. (ČABLOVÁ a kol., 2013)

V architektonickém a urbanistickém pojetí je vhodnější používat anglický termín "open space", volně přeloženo jako "otevřený prostor". Rozumí se jím veškerý prostor, které není zastavěn budovami. Konkrétní výklad tohoto termínu jsou tedy prostory, jako je NÁMĚSTÍ, park, hřiště, hřbitov nebo náves. Tento termín se blíží českému termínu "veřejné prostranství", který vyjadřuje pouze prostorovou podstatu místa. Veřejná prostranství je třeba chápat nejen jako volně přístupná prostranství, ale také jako místa veřejného života, místa pro setkávání a místa veškerých lidských činností. (ČABLOVÁ a kol., 2013). Pro veřejný prostor je nejdůležitější, aby v něm lidé chtěli zůstat a hledali nové pocity, zážitky s novými lidmi a navazovali sociální kontakty. (ŠIMON, 2006, in Ambrožová, 2013)

NÁMĚSTÍ

Již od dob starověkých kultur má náměstí jedinečný význam pro fungování a život města. Ve starověkých Athénách se na něm scházeli občané, aby rozhodli o politických otázkách, ve středověku a pozdějších dobách se na nich odehrávaly trhy, ale i reprezentační mocenské události jako průvody nebo církevní slavnosti. Ve struktuře města mají náměstí plošný charakter, tradičně tvoří místa zastavení, shromažďování lidí a veřejného života. Ve většině měst existuje historicky určené centrální náměstí s výraznou shromažďovací a reprezentační funkcí. Je místem setkávání obyvatel a návštěvníků, prostorem pro pořádání slavností a různých akcí, které jsou pro město důležité. Podle umístění náměstí a charakteru vymezujících budov je většinou také více či méně zastoupená úloha obchodního těžiště města. (ČABLOVÁ a kol., 2013)

PARKOVÉ NÁMĚSTÍ

Definice parkového náměstí je úzce spjata s definicí náměstí samotného.

Při cíleném plánování a zakládání měst byla utvářena i náměstí s dalšími významy. Jedním z nich bylo i parkové náměstí, které, jak uvádí ČABALOVÁ a kol. (2013, s. 15) „svou převahou zelených ploch supljuje význam parku s převažujícím využitím pro rekreaci“.

OBYTNÁ NÁMĚSTÍ

Centrální prostor obytných souborů, který má v závislosti na měřítku prostoru charakter klidného polosoukromého místa, kde můžeme pozorovat větší množství sousedských setkání nebo her dětí. (ČABLOVÁ a kol., 2013)

DOPRAVNÍ NÁMĚSTÍ

Posláním těchto náměstí je propůjčit svůj prostor dopravě. Jak individuální automobilové (dána důležitou polohou náměstí ve struktuře města), tak hromadné dopravě v podobě přestupných terminálů a zastávek. (ČABLOVÁ a kol., 2013)

4.2 Historický vývoj parkového náměstí

Náměstí a jeho podoba provází vývoj společnosti již od prvních dob vývoje. Řecká agora je toho příkladem. Agora znamenala shromaždiště na prostranství uprostřed starověkého města a byla centrem dění veškerého veřejného života. V agorě se soustřeďoval veškerý městský život potřebný pro jeho rozvoj - od budování demokracie při rozhodování o věcech obce, přes setkávání občanů až po obchod, který byl právě v řeckých městech podstatný. Význam agory byl vyjádřen v bohatství výstavby tvořící její obvod - chrámy, velké sloupové síně - *stoi*, terasy, místo pro jednání městské rady - *buleuteriony*, a samozřejmě také umělecká výzdoba těchto staveb. Zvláštní poslání agory bylo zvýrazněno tím, že její poloha byla vymezena symbolickými kameny nazývanými *horoi*. (HRŮZA, 2002)

U Římanů se tato společenská centra nazývala fóra a měla původně obdobný účel tržišního prostoru a shromaždiště občanů jako řecké agory. Postupně se však římská fóra na rozdíl od agor měnila v prostory, posilující moc a význam státu a v jeho čele stojících vladařů. Nejstarším a nejznámějším bylo Forum Romanum. Vyvrcholení snah vladařů představovalo Trajánovo Fórum z počátku našeho letopočtu, tehdy prostor o délce 300m, kde byl původní účel potlačen a přetvořen v apotheosu císaře a jeho vítězství. Kolem fóru se soustřeďovaly nejvýznamnější budovy pro veřejnost - pro shromáždění sloužící baziliky, chrámy, radnice, vítězné oblouky, atd. U Trajánova fóru byly

dokonce pro obchod vymezeny zvláštní polokruhové kryté tržnice, které nerušily dojem ústředních prostor. (HRŮZA, 2002)

Na územích bez měst anebo na nově dobytých, tedy tam, kde bylo nutno upevnit správu a možnosti obrany, používali Římané opakovaně jednoduchý dispoziční typ řešení, kterým bylo "castrum"- původně vojenský tábor. Základem klasického tvaru castra byly do kříže orientované, tedy na sebe kolmé osy hlavních ulic - od severu k jihu probíhala osa označovaná *Cardo* a od východu na západ byla osa označovaná *Decumanus*. V místě křížení obou hlavních os se nacházelo fórum, které také sloužilo pro shromažďování vojáků a později obyvatel. Římané se nejspíše inspirovali tímto řešením u Etrusků nebo Řeků. Zbytek celé dispozice fungoval na pravoúhlém principu a skládal se z objektů šachovnicového a čtvercového půdorysu. Základy této výstavby lze dnes najít v historických jádrech měst jako je například Florencie, Kolín nad Rýnem, Lucca, Paříž nebo Vídeň. (HRŮZA, 2002)

Hlavním rozdílem, který se odráží do výstavby shromaždišť mezi Řeckem a Římem, je fungování společenských vrstev společnosti. V Řecku, kde byl občan svobodný a měl svá vlastní práva a možnost rozhodovat o určitých věcech, je architektura agory svobodnému občanovi přizpůsobena. Člověk si v ní připadal rovnocenný a architektura se nad něj nepovyšovala. Na rozdíl od toho v Římě byla jasně vidět moc panovníka, kterou vyjadřoval pomocí těchto staveb. Fórum bylo obrovské, mělo velké měřítko a dávalo občanům najevo nadřazenost jejich panovníka.

STŘEDOVĚK

V první fázi středověké urbanizace převládala, stejně jako za Řecka a Říma, města, která postupně organicky vyrůstala. To ovlivnilo především jejich lokalizaci, protože přerůstání různých osad a vesnic v města - města vhodná k obchodu, probíhalo především tam, kde pro to byly nejlepší hospodářské, dopravní i přírodní předpoklady. Stejně tak se půdorysy těchto měst utvářely stavbou domů a umístěním tržních náměstí podél dávných cest a u jejich křižovatek, u výhodných brodů, u zdroje pitné vody a v krytých polohách. Všechna tato místa zároveň nabízela vhodný odbyt pro výrobky řemeslníků a zemědělců a stávala se středisky obchodu a místy pravidelných trhů, které byly orientované na hlavním náměstí. Právě tato tržiště byla těžištěm života i půdorysu středověkých měst. Vznikala přirozeně na křížení hlavních cest nebo podél cest nejvíce frekventovaných. Města vznikla přirozeně, z lokálních podmínek, mají velmi rozmanité, nepravidelné tvary, vzniklé obvykle rozšířením hlavních tras - cest, ulic nebo křižovatek. U měst nově založených jsou to nejčastěji pravidelně vyměřené čtyřúhelníky. (HRŮZA, 2002). Právě tyto pravidelná náměstí vděčí za svůj tvar a velikost kolonizaci, která byla zahájena ve Francii a do českých zemí se šířila přes Německo, kde ovlivnila vládu Přemyslovců. Byly to právě lidé zvaní lokátoři z Německa, kteří byly pověřeni umístěním a rozvržením měst. Lokátor nejprve vytyčil pravidelné tržišní náměstí, ze kterého následně vycházela pravoúhlá uliční síť. (AMBROŽOVÁ, 2013). Kromě hlavního náměstí, u něhož se stavěly

radnice a hlavní farní chrámy, mohla mít zvláště větší města i několik dalších tržišť, často specializovaných podle druhu řemesel (HRŮZA, 2002).

I když je logické, že existovala spojitost antických plánovacích principů s městy následně vznikajícími, ve středověku se při výstavbě města sledoval především obranný charakter, proto se setkáváme s malou rozlohou, skromným programem i formou. Přirozeným centrem i prostorovou dominantou se stala náměstí a prostory před církevními stavbami - kostely a chrámy. U záměrně zakládaných měst jsou veřejné prostory formovány především hlavními náměstími čtvercového nebo obdélníkového tvaru. Zbylá struktura města je tvořena úzkými uličkami, domy blízko sebe a je ovlivněna opět především fortifikačními prvky, jako jsou hradby a městské brány zajišťující obranyschopnost obyvatel (AMBROŽOVÁ, 2010).

RENESSANCE

V renesanci přichází architektura se zcela změněným chápáním města. Poprvé bylo město i jeho základní součásti - ulice, náměstí a skupiny budov, chápány a navrhovány jako komponované a vzájemně provázané prostorové soubory (HRŮZA, 2002).

Jak uvádí Ambrožová (2010, str.16) „*renesance pracovala s formami veřejných prostorů s uměleckou invencí a zdůraznila spojení půdorysné dispozice náměstí s jeho obrazem. V tomto období se stavitelé a architekti nebáli využívat vztahy mezi prostory a dokázali velmi umně pracovat s kompozičními principy*“. Některá města dokonce vznikla na principu měst ideálních, pod tímto výrazem se skrývá typ města, jehož centrální prostor se nacházel v těžišti města a měl radiální nebo šachovnicové uspořádání.

BAROKO, KLASICISMUS

Baroko a klasicismus kladly důraz na reprezentaci a vedly k vytváření promyšlených prostorových kompozic obrovských měřítek. Vývoj v 19. století přinesl do stavby měst řadu nového. Průmyslová revoluce znamenala příliv obyvatel do městských aglomerací, což vedlo k rozšiřování měst a přinášelo to mnohé problémy v oblasti hygieny, dopravy i služeb. Potřeba nových prostor pro rozšíření města vedla k bourání fortifikačních systémů, na jejichž místě vznikaly, mimo výstavby, také sadové okruhy, a tedy i nové systémy veřejných prostorů (AMBROŽOVÁ, 2010)

KONEC 18. STOLETÍ DO POLOVINY 19. STOLETÍ

Významným myšlenkovým zdrojem byl Londýn. Principy, které byly použity při tvorbě veřejných zahrad a náměstí byly následně přeneseny do kontinentální Evropy, kde byly uplatňovány a rozvíjeny při zakládání nových veřejných ploch zeleně (ŠAFÁŘOVÁ, 2010).

MĚSTSKÁ ZELEŇ V 2. POLOVINĚ 19. STOLETÍ

Základními formami městské zeleně v 2. polovině 19. století byly podle D. Henneba (in ŠAFÁŘOVÁ, 2010) městské lesy, parky, parková náměstí, okružní třídy, promenádní třídy a hřbitovy. Na půdorysu města jsou rozmístěny náhodně, kromě okružních tříd a promenád, které lemují průběh hradeb.

Parková náměstí představovala nové veřejné prostory s parkovou úpravou, někdy navazující na Okružní třídu města. Změnily se požadavky na funkce náměstí- nebylo nutné udržovat jejich prostranství zcela volné pro pořádání trhů apod., pouze bylo třeba zachovat provozní propojení s okolím, a proto zde byl prostor pro zeleň. Vnitřní plocha náměstí mohla být osazena stromy a keři, mohly být zakládány trávníky a květinové záhony. Častým motivem bylo lemování prostoru liniemi stromů v jedné nebo více řadách (ŠAFÁŘOVÁ, 2010).

20. STOLETÍ

V 1. polovině 20. století vznikaly nové směry a organizace, které výrazně pozměnily náhled na urbanistickou budoucnost měst (CIAM, sovětská avantgarda). Výsledky 2. světové války znamenaly, že se na našem území začal rozvíjet tzv. socialistický realismus. Čtyřicetileté období socialismu nemělo, a vzhledem k době trvání, ani nemohlo mít zásadní dopad na celkovou sídelní strukturu země. Velmi zásadně však zasáhly obraz měst radikální vnitroměstské změny podřízované potřebám takzvané dělnické třídy. Prioritou byla rychlá industrializace a sociálně motivované počiny. Základnu celého rozvoje představovala „středisková strategie“, která měla sjednotit kvalitu životních podmínek a posílit města z hlediska průmyslu, bydlení a občanské vybavenosti z pohledu a potřeb vládnoucí komunistické strany. Socialistické země si za této vlády tak prošly intenzivní vlnou direktivní a necitelné urbanizace. Od 60. let se staly tyto strategie terčem kritik a mnozí autoři poukazovali na nedostatky tohoto plánování a nenávratná narušení městského prostředí ve všech jeho aspektech. Poválečná bytová krize vyústila v mohutnou výstavbu univerzálních sídlišť, které bez rozmyslu vznikaly na předměstích. (AMBROŽOVÁ, 2010)

Rozvoj soudobých měst a veřejných prostranství je snahou o ozdravení, revitalizaci a zobytnění prostředí města, do kterého se mnohou zapojit i obyvatelé.

4.3 Hlavní funkce parkového náměstí

Každé parkové náměstí má jiný charakter, musí splňovat různá kritéria, která se odvíjí od polohy náměstí až po požadavky veřejnosti. Proto nelze přesně určit seznam funkcí, které by parkové náměstí mělo splňovat. Ráda bych zde nastínila alespoň ty, které jsou podle mě stěžejní pro každou novou realizaci parkového náměstí. Tyto faktory jsou důležité z hlediska plné funkčnosti náměstí, ale také

kvůli návštěvnosti a oblíbenosti celého prostoru. Jednoduše řečeno, aby byl atraktivní po celý rok a pro všechny návštěvníky.

4.3.1 Rekreace a vybavenost

Rekreace - Flekalová (2008, s.1) uvádí původ slova: Rekreace je slovo latinského původu, kde *creare* znamená tvořit, plodit, vyrábět bez nucení. *Re* znamená znovu. *Recreate* znamená tedy znovu, opět tvořit, osvěžit, obnovit, zotavit. *Recreatio* se vysvětluje jako osvěžení, občerstvení, zotavení.

Činnost rekreace probíhá obvykle při změně životního rytmu, prostředí, charakteru zapojení jednotlivých částí organismu člověka, jako kompenzace činnosti, která probíhá v pracovní nebo mimopracovní části dne (Flekalová, 2015).

Hodaň a Dohnal (2008, s. 21) vidí rekreaci jako *aktivní proces*, ve kterém se člověk zaměřuje na sebe sama. Cíl je zaměřen na obnovu tělesných a duševních sil člověka, prostřednictvím aktivních, tvořivých činností, při kterých přijímá a zároveň tvoří nové hodnoty. Tento fakt přináší člověku zotavení a radost z uplatnění svých schopností, vjemů a sportovních výkonů.

Výše uvedené definice svědčí o tom, že bez rekreace by parkové náměstí nemohlo fungovat, zároveň by mělo být vytvořeno tak aby umělo uspokojit nejrůznější požadavky obyvatel města. Rekreace je závislá na několika faktorech. Odvíjí se od hodnoty prostředí. Především musí být splněny požadavky, jako je zdravotní nezávadnost prostředí, estetický vzhled a vyváženost mezi přírodními, sociálními a rekreačními požadavky. Především je důležitá celková rozloha území. Měla by odpovídat počtu návštěvníků. Náměstí musí být dobře dostupné, mělo by být součástí celku a s dobrými vazbami na okolí a mít určitý význam. Když hovoříme o dostupnosti, důležitým faktorem je také automobilová doprava. Problematiku parkování v tomto případě nemůžeme opomíjet. Náměstí Dukelských hrdinů, které je v bakalářské práci řešeno se s tímto problémem potýká. Skoro tři čtvrtiny rozlohy celého náměstí pokrývá aktuálně parkoviště. Auta okupují náměstí a brání rozvoji společenských aktivit. Automobilovou dopravu, ale nemůžeme ve městě zakázat nebo zrušit, většina lidí považuje tento způsob dopravy za základní a počet aut na obyvatele stále stoupá. Proto se velmi důsledně musí řešit problém týkající se parkování. Jedním z přístupů, který se snaží řešit problém s parkováním, je výstavba podzemních a nadzemních kapacitních parkovišť. To ale není řešením pro omezení pohybu aut ve městech. Důležitý je, jak snadný přístup na náměstí, tak i snadný pohyb na něm.

Dalším důležitým faktorem pro snadné užívání prostoru je orientace. Je důležitá pro pohodu jeho uživatelů a jejich sounáležitosti s místem. Dobře uspořádaný prostor je přirozeně srozumitelný. Pro orientaci jsou také velmi důležité orientační body, ty musí být dobře viditelné, což splňuje například kostelní věž nebo určitý prvek nad hlavami chodců, např. sloup informačního systému

sloužící jako ukazatel nebo nesoucí orientační plán celého parkového náměstí. (ČABLOVÁ a kol., 2013)

Neopomenutelnou součástí, kterou je nutno zařadit do funkce rekreace je přítomnost a aktivita návštěvníků. Je známo, že náměstí vdechuje život především pohyb, pobyt a činnosti lidí. Obyvatelé se setkávají, zastavují se na pár slov s přáteli, dělají denní pochůzky, nakupují, vodí děti do školy, procházejí se. Souhrnem těchto jednotlivých činností, drobných úkonů a vzájemně nesouvisejících aktivit přítomných lidí místo ožívá. (ČABLOVÁ a kol., 2013)

Jednou z nejdůležitějších věcí je právě přítomnost obyvatel, událostí, zdrojů, inspirací a podnětů. Architekt Jan Gehl rozlišuje tři úrovně sociální součinnosti a aktivit ve veřejném prostoru. Každá z nich přitom klade rozličné požadavky na fyzické prostředí.

- Nezbytné aktivity

Jsou to aktivity, které lidé obecně musí vykonávat v každodenním životě, jako například chození do práce, do školy, čekání na autobus, donáška zboží zákazníkovi. Tyto činnosti probíhají za všech okolností a po celý rok. Pro účastníky těchto činností jsou zkrátka povinné. (GEHL, 2012)

- Volitelné aktivity

Neboli rekreační aktivity, které mají lidé rádi: procházejí se po promenádě, postávají a kochají se výhledem, posadí se a těší se například z krásného počasí. (GEHL, 2012) Tyto aktivity probíhají pouze za optimálních venkovních podmínek, když k tomu vybízí příjemné počasí a místo. Jsou tedy závislé na venkovních fyzických i materiálních podmínkách, které vyvolají chuť u účastníků, je podniknout. (ČABLOVÁ a kol., 2013)

- Společenské aktivity

Všechny, které závisejí na přítomnosti jiných lidí. Patří mezi ně hrající si děti, zdravení a konverzace i nejrůznější organizované veřejné aktivity – koncerty, manifestace, prodejní trhy apod. Nejrozšířenější společenskou aktivitou jsou pasivní kontakty, tedy prosté pozorování jiných lidí a jejich poslouchání. Objevují se spontánně jako přímý důsledek toho, že se lidé pohybují a pobývají na stejných místech. Společenské aktivity jsou tedy nepřímo podporovány tam, kde jsou nezbytným a volitelným aktivitám poskytnuty lepší podmínky.

Závěrem je tedy jasné, že na městských prostranstvích nízké kvality se odehrává minimum aktivit. Lidé spěchají domů. Dobré prostředí umožňuje zcela jiné, široké spektrum lidských aktivit, protože místo a situace nyní lákají, aby se zde lidé zastavili, posadili, najedly nebo si hráli (GEHL,2000).

Všeobecně platí, že lidé a lidské aktivity přitahují jiné lidi. Jak řekl Jan Gehl (2012) „člověk je člověku největší radostí“.

Velký vliv na rekreaci má vybavenost parkového náměstí. Vybavenost je nezbytná pro život celého náměstí. Pokud chybí vhodné umístění zóny pro zastavení, odpočinek a posezení, celý prostor je následně bez života a snižuje se zde pohyb lidí na minimum. Velkou kapitolou je sezení ve veřejném prostoru, což zahrnuje především mobiliář. Lidé rádi sedí v chráněných místech jako je například hrana budovy, fasáda, zídka, proto je dobré vybírat místa k sezení, kde mají lidé krytá záda a cítí se v bezpečí. Důležité je návštěvníkům nabídnout, jak místa k sezení ve stínu, tak na slunci. Vytvořit posezení pro různé věkové kategorie, mladší lidé se také rádi posadí i mimo lavičky například na schodech, podstatné je aby měl prostor dostatek variabilních míst k posezení (ČABLOVÁ a kol., 2013).

Také místa s dobrým výhledem jsou základ. Jak uvádí Jan Gehl (2012, s. 140) „*když místo nabízí speciální atrakce, jako je voda, květiny, pěkné prostředí, dobrá architektura a umělecká díla, člověk na ně chce vidět*“. Pro splnění tohoto požadavku je klíč k úspěchu ve flexibilním mobiliáři, jako jsou například přenosné židle, výhodou je, že každý návštěvník si najde své vlastní místo, kde je mu dobře. Komfort sezení ovlivňuje volbu, kam si sedneme a na jak dlouho. V tomto případě můžeme hovořit o primárním a sekundárním sezení. Primární sedadla sestávají ze skutečného nábytku s opěradly a područkami: městské lavičky, volně stojící židle, kavárenské židle. V každém případě je tento typ sezení pohodlný a může být užitečný i pro starší občany, kteří při usedání a opětovném stávání oporu. Na pohodlí má také samozřejmě vliv design, materiály, izolace a voděodolnost sedadel. Sekundární možnost sezení jsou místa, kam se lidé mohou nenuceně a spontánně posadit, odpočinout si nebo se jen rozhlédnout. Dá se k tomu využít nejrůznějších objektů: podstavce, schody, kameny, sloupky, pomníky. Významný vliv na pohodlí návštěvníků má povrch, kterým jsou tvořeny cesty neboli dláždění. Pro povrchy chodníků je žádoucí, aby byly rovné a neklouzaly. Zásadní věcí, jakmile se setmí, je městské osvětlení. Podél důležitých městských tras je nezbytný dostatek světla dopadajícího na lidi a tváře, dále přiměřené nasvícení fasád, výklenků a koutů - to vše kvůli zvýšení skutečného i vnímaného pocitu bezpečí. Je také potřeba dostatečné osvětlení dláždění, povrchů a schodů, aby se mohli chodci bezpečně pohybovat. Světlo můžeme použít i u objektů, na které chceme upozornit, důležité je aby osvětlení nepůsobilo rušivě. Neméně důležitou částí vybavenosti náměstí jsou kavárny. Ze všech pobytových aktivit hrají v moderním městském prostředí významnou roli. Poslední dobou popularita pouličních kaváren velice vzrostla. Je to možná i tím, že mnoho lidí mají nyní čas a prostředky a tím pádem mohou rušný městský život pozorovat z pohodlí kavárenské židle. Hlavní výhodou kaváren je pohled na kolemjdoucí. Další výhodou je možnost si odpočinout a dát si zde občerstvení. (GEHL, 2012)

Důležitou složkou je také voda neboli vodní prvek, ten je v prostoru nepostradatelný. Voda je živým organismem, který láká pozornost mnoha návštěvníků. Podstatné je, aby voda byla přístupná, aby s ní návštěvník mohl být v přímém kontaktu. Vodní pára také zajišťuje příjemné mikroklima a dokonce tvoří výraznou zvukovou clonu, která může i v rušném prostoru vytvořit místo pro klidné posezení. Pro realizaci je dobré využít místní vodu - spádová voda, dešťová voda nebo různé prameny a studně nebo jednoduše městskou vodu z vodovodu. Vodu můžeme využít v nejrůznějších podobách. Vodními prvky jsou například fontány, kašny, vodní stříky, pítka, různé druhy malých říček, potoků, koryt atd. Na náměstí se setkáváme i s kulturně společenskými zařízeními jako jsou například různá pódia, amfiteátry nebo místa pro letní taneční parket. Pro podporu vzdělanosti v oblasti umění je také dobré na území náměstí umisťovat různé umělecké předměty. Dobrým řešením jsou například sezónní výstavy, které dají možnost začínajícím umělcům.

4.3.2 Program

Program je pro veřejný prostor a především parkové náměstí a parky velice důležitý. Jde hlavně o to, že program zajišťuje celkový život prostoru náměstí. Lidé musí mít důvod, aby na náměstí přišli a zdrželi se. Je známou věcí, že program by měl být zajištěn po celý rok a nejlépe 365 dní v roce. Důležité je taky možnost, jakou se lidé o programu náměstí mohou dozvědět. V tomto případě se nemůžeme obracet pouze na internet, program musí být zpřístupněn i lidem, kteří nemají přístup k internetu. Proto je tedy dobré zvolit prezentaci, jak přes internet, tak pomocí vyvěšeného plakátu. Jednou z hlavních částí programu často bývají trhy, které jsou organizované několikrát do týdne. Proto by na náměstí měl být prostor, který dokáže zajistit zázemí pro trh, i když bude nepříznivé počasí. Další částí jsou například kavárny, které poskytují místo, kde se lidé mohou setkat a občerstvit. Výhodou kaváren je také možná organizace různých vystoupení a slavností, které jsou pro náměstí stěžejní. Důležité je také myslet na děti a zajistit jim program pomocí dětských atrakcí nebo hřišť. V poslední době je také opomínaná možnost letních parketů, kde může probíhat koncert nebo například i kurzy tance.

4.3.3 Sociabilita

Náměstí je místo pro shromažďování a setkávání lidí. Je známo, že přítomnost ostatních lidí přitahuje další lidi. Jak řekl Aristotelés: „*člověk je tvor společenský*“, a proto také společnost vyhledává a je mu v ní dobře. Lidé na náměstí mají možnost potkat své známé, seznámit se s novými lidmi a nebo jen nečinně přihlížet dění, které se kolem nich děje. Čím více lidí tráví čas venku ve veřejném

prostoru v tomto případě na náměstí, tím je větší pravděpodobnost jejich setkání a následné komunikace. V dnešní době převažuje forma komunikace pomocí internetu nebo telefonu, a proto je žádoucí podporovat nenucené mezilidské vztahy, které nejčastěji vznikají ve veřejném prostoru a jsou mnohem více osobní. Mezi nejvýznamnější atrakce, které můžeme na náměstích najít je možnost návštěvníka vidět, slyšet a potkat nové lidi. Sledování ostatních kolemjdoucích nás určitým způsobem navádí k dalším činnostem a rozhodnutím. Závěrem je dobré říci, že lidé a jejich činnosti jsou největším zájmem sledování. I pouhé pozorování ostatních je více žádanější, než sledování různých reklam. Díky této zkušenosti jsou vždy plně obsazeny a využívány lavičky, které se nachází podél hlavních tras, kde je možnost pozorovat a potkat nové příchozí, než lavičky, kde není žádný výhled. (GHEL, 2000)

4.3.4 Životní prostředí a ekologické přístupy

V dnešní době je velice populární zdravý životní styl, zdravá strava a pohyb. Proto lidé vyhledávají zdravé životní prostředí. Ekologizace mnoha prvků je v dnešní době velice rozšířena. Jak uvádí Damec (2006) zajímavým faktem 20. století je zásadní změna v myšlení související s hledáním volné cesty k přírodě, které postupně vytvářelo podhoubí k začlenění nového obru ekologie do kontextu veškerého dění včetně architektury a umění. Většina lidí si začíná uvědomovat, že zdroje, které máme k dispozici na planetě Zemi, nejsou nekonečné a je potřeba je chránit, rozvíjet a zavádět trvale udržitelný rozvoj. Koncept tohoto rozvoje je založen na alternativním modelu vývoje společnosti oproti vývoji, ve kterém dominuje průmyslové smýšlení a řešení problémů. Účelem trvale udržitelného rozvoje je zajistit stejné podmínky k životu i dalším generacím a ne pouze sobě. Koncept udržitelnosti, který je aplikován městy, má široký záběr - spotřeba energie a emise jsou jen jedny z mála řešených problémů. Dalšími klíčovými oblastmi jsou průmyslová produkce, zásobování energií a vodou, odpadové hospodářství a řízení dopravy. Doprava je zvláště důležitou položkou, která způsobuje silné znečištění a uhlíkové emise. Důležité je, že ekologický potenciál se neskládá pouze z vegetace na náměstí, ale také z reliéfu a vodních poměrů stanoviště. Při tvorbě náměstí by se mělo vycházet z jeho ekologického potenciálu. I proto, že parkové náměstí je součástí městské zeleně a poskytuje obyvatelům místo pro trávení volného času v zeleni, která přispívá k zdravému životnímu prostředí. Na náměstích jsou důležitou ekologickou složkou veškerá zeleň jako stromy. V letních měsících poskytují návštěvníkům stín a z hlediska ekologie mají dřeviny několik pozitivních vlastností. Stromy ochlazují město, čistí vzduch, ale i vodu.

4.3.5 Umění

Umění je v dnešní době nenahraditelnou součástí městského života. Pod slovem umění si lidé mohou vybavit jak různá umělecká díla jako jsou sochy, obrazy, ale také hudbu nebo jiná média, která obohacují člověka. Na parkových náměstích se umění může projevovat více formami. Hlavním a nejdůležitějším uměleckým prvkem je celkové pojetí a návrh náměstí. Celkový koncept by měl být harmonický a všechny jeho složky by na sebe měly navazovat a doplňovat se.

Nejstarší formou umění jsou různé památníky, které odkazují na události, které se na daném místě odehrály nebo sochy významných osobností. Jak je uvedeno v knize Ordinary places (2008), výjimečné události zanechávají výraznou stopu na urbánních prostorech, čímž se místo stává míň a míň obyčejným. Množství uměleckých prvků, které dotváří atmosféru parkového náměstí, je neomezené. Můžeme se setkat s prvky, jak konkrétními tak abstraktními, které se promítají do všech složek náměstí. V dnešní době je velkým trendem vyjadřovat umění pomocí mobiliáře. Používají se kvalitní materiály a nejrůznější tvary. Proto je dobré, aby náměstí měla ucelený mobiliář, který mu dodá výjimečný ráz a atmosféru.

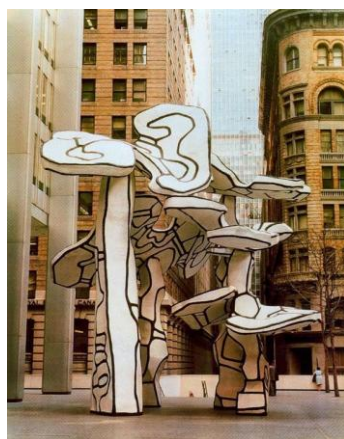
Další velmi oblíbenou formou vyjádření umění je pomocí dlažby. Různé druhy, tvary, textury a barvy dlažby mohou pomoci dotvořit atmosféru náměstí nebo přispět k dobré orientaci. S dlažbou může souviset další forma umění a ta je vyjádřena pomocí vody. Mohou to být, jak různé vodní stříky v dlažbě nebo velká vodní díla jako různé vodní kanály nebo fontány.

Další formou je světlo. Z hlediska bezpečnosti a orientaci v noci je nedílnou součástí každého veřejného prostoru. Z hlediska umění zastává nezaměnitelnou složku v navrhování. Světlo je velice variabilní. Je možné ho použít, jak na osvětlení určitých památníků, ale také na podsvícení zeleně, mobiliáře nebo dlažby.

Otázkou je, jak autor pojme vyjádření umění. Umění lze zobrazovat pomocí symbolů, které v nás vyvolají určité emoce a myšlenky a pomocí nich si dotvoříme skutečnou podstatu určitého uměleckého prvku nebo pomocí reálného zobrazení, kdy autor zobrazuje skutečnou realitu.

V současné době jsou populární i jiná média jako je zvuk, video a světlo. Pokud se vytvoří jejich kombinace, dodají prostoru úplně jiné rozměry. Tímto způsobem se dá prostoru dodat jedinečná atmosféra a image.

Neodmyslitelnou součástí umění jsou i různé společenské akce a koncerty, které do prostoru dodají hudbu, tanec a celkově ruch společnosti.

Obr. 1:
Jean Debuffet
New York

Obr. 2:
Plaza del Torico
Španělsko

Obr. 3:
Federal Plaza Square
Mies van der Rohe
Chicago

Obr. 4:
Vallerio Square
Jerusalém

Obr. 5:
Paley park,
New York

Obr. 6:
Anish Kapoor,
Cloud Gate
Chicago

(Zdroj: www.pinterest.com, 2015)

4.4 Současné tendence v tvorbě parkového náměstí

4.5 Současné tendence parkového náměstí

V současné době je parkové náměstí plnohodnotnou součástí městské zeleně. Zeleň, která se nachází na parkovém náměstí, splňuje požadavky okolního obyvatelstva na rekreaci a odpočinek. Tím pádem by náměstí nemělo být uzavřeným prostorem, musí reagovat a navazovat na prostředí a okolí, ve kterém se nachází a odrážet požadavky, které jsou na něj kladeny. Jednoduše řečeno se jedná o prostor, který je volně průchozí a nabízí dotyk zeleně do urbanizovaného prostoru.

V každém regionu je vývoj parkového náměstí odlišný. Jedná se o využití vlivu kulturního vývoje, který dává veřejnému prostoru specifický a historický charakter. Důležitý je přirozený vývoj náměstí, který nepopírá historický vývoj a zdůrazňuje jeho individualitu oproti ostatním. (IRAZÁBAL, 2008). Jedním z příkladů je například náměstí Place des Vosges v Paříži, které se v průběhu svého vývoje přeměnilo na parkové náměstí. Královské náměstí bylo založeno na půdorysu čtverce o straně 140 m jako rezidenční náměstí. Hlavní vývojový zlom byl v období, kdy na střed náměstí byla na popud kardinála Richelieua umístěna jezdecká socha krále Ludvíka XIII. Tímto aktem bylo náměstí rozčleněno podle čtvercového rastru do čtyř trávnickových parterů. V průsečících příčných os i diagonál byly umístěny v každém z parterů klasické renesanční fontány. Obvodové aleje a stříhané rondely stromů á la France dotvořily celkový dojem místa, který je velmi oblíbeným veřejným prostorem. Dalším příkladem proměňujícího se veřejného prostoru v duchu parkového náměstí je Jardin du Palais-Royal také v Paříži. Historickým předchůdcem tohoto náměstí je královský palác. Dnes se v něm nachází sídlo Státní rady, Ústavní rady a Ministerstva kultury. Zahrada je dotvářena stromovými rastry a velkými kruhovými bazény, které tvoří příjemnou atmosféru a možnost posezení. Celý prostor nabízí celoročně různé výstavy, instalace a různé společenské akce. Toto parkové náměstí jsem měla možnost navštívit a mohu jen potvrdit, že je u pařížských občanů velmi oblíbeným prostorem k odpočinku i rekreaci, ale i k poznání kultury.

V současnosti je velkým trendem přistupovat k tvorbě parkového náměstí, ale i ostatních veřejných prostorů ekologickým přístupem a podporovat trvale udržitelná rozvoj. Krásným příkladem ekologického přístupu je systém parkových náměstí ve městě Portland. Zakladatelem je architekt Lawrence Halprin, jehož inovativní přístupy jsou založeny především na hospodaření s vodou v městském prostoru, a to především v procesu jejího čištění, zadržení a recyklace dešťové vody. (DAMEC a kol., 2015) Krásným příkladem je například Lovejoy plaza, která se pyšní nádhernou fontánou, která celému parkovému náměstí dominuje a poskytuje přímý kontakt s vodou. Dalším příkladem je Tanner Springs Park (Ateliér Dreiseitel, Portland, 2005), na kterém byl díky průmyslu poškozen přírodní zdroj vody. Nový koncept se snaží reprezentovat skutečnou přírodu a jeho součástí je i mokřad, ve kterém vyvěrá nový pramen, který stéká do jezera.

Parková náměstí, v souvislosti s vytvářením nových městských prostorů, jsou jedním z hlavních prvků, které doplňují jejich spleť síť ve městech. Jedná se o městské prostory, které v sobě nesou esenci přírody. Při tvorbě parkového náměstí se krajinářští architekti neomezují pouze na použití vegetace, ale také pracují s terénem, odlišnými povrchy, vodou, drobnými stavbami, mobiliářem a novými médii. (DAMEC a kol., 2015)

Jak uvádí Damec (2015, s. 127) „společným jmenovatelem podoby těchto prostorů jsou řešení vyjadřující předpoklady sociálních kontaktů, podporující kvalitu prostoru a jeho vnímání, uchopitelné

měřítka, obytnost - příjemné zážitky, stimulační pohodu, možnost setkávání, pozorování, sebevyjádření, hru, pohyb, jídlo a pití, kulturní program a vizuální kvalitu, kontakt s přírodou a kosmickými fenomény, prostorovou diverzifikaci, pestrost vnímání a pro úplnost především přítomnost dalších lidí“.

Další současnou tendencí je koncept městské krajiny, která je postavena na peším propojení parků, náměstí, různých zbytkových ploch, dvorů a přirozených ohnisek veřejného života. Jedná se právě o náměstí, které v důsledku tohoto spojování změnilo svoji funkci, ale i podobu na parková náměstí. Jde o zvýraznění významu křížení městských ulic, propojení dvorů a proluk, které mohou vytvářet mozaiku vyhledávaných mezicílů pěších tras a současně mít i lokální význam z hlediska nabízení rekreace a obytného prostoru v ruchu velkoměsta. Krásným příkladem je parkové náměstí More London (Foster and Partners Architects, Londýn, 2010), které patří do soustavy veřejných prostorů na břehu řeky Temže a bude zmíněno v referenčních příkladech.

Současnou tendencí, ale zároveň neobvyklou, je také přetvoření rušné křižovatky na parkové náměstí. Zdařilým příkladem je Columbus circle v New Yorku, který se z rušné křižovatky stal příjemným místem pro setkávání, které je pomocí vegetace a vodních stříků důmyslně odhlučněno od okolní křižovatky. Velice strategické je jeho umístění, které je u hlavního vstupu do Central Parku a je na průsečíku tří významných ulic. Nová kvalita je výsledkem velmi složitého procesu, jehož se zhostil krajinářský architekt Laurie Olin.

4.5.1 Příklady realizací parkového náměstí u nás a ve světě

4.5.1.1 Place de la Bourse

Zahradní architekt: Alexandr Chemetoff

Lokalizace: Lyon, Francie

Rok realizace: 1992-1995

Historie: Obnovený městský prostor

Toto náměstí se nachází v centru města před budovou Průmyslové a obchodní komory. Zahrada se nachází na podzemním parkovišti, které má kapacitu 560 aut. Vchod do tohoto parkoviště se nachází uprostřed náměstí a je důmyslně zakryt zelení. Je to malé náměstí, na kterém převažuje zeleň a vytváří oázu oproti rušnému městu. Prostor je rozdělen sedmi podélnými řadami javorů, dále se zde nachází 126 zimostrážových keřů stříhaných do kruhového tvaru v květináči, které jsou umístěny mezi záhony a vytváří soukromé, oddělené prostory. Lineární tvar prostoru je tvořen dlažbou dvojího typu, která je tvořena čtvercovými dlaždicemi ze světlé žuly. Fontána je zde v podobě žulového bloku, v jejímž středu je bublající voda. (DAMEC a kol., 2015, GEHL, 2002)

Obr. 7, 8: Velké zastoupení vegetace na náměstí, rozmístění květináčů se zimostrážy (foto: Nathalie Bouillard, Margaret Dennis)

Obr. 9, 10: Pohled na Průmyslovou a obchodní budovu přiléhající k náměstí (zdroj: www.panoramio.com)

4.5.1.2 Capitol plaza

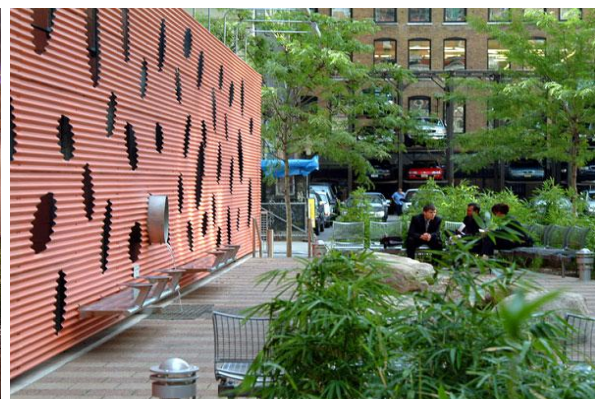
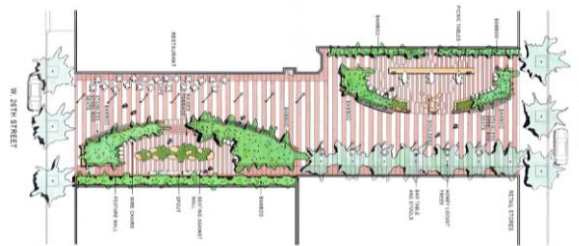
Zahradní architekt: Thomas Balsley Associates

Lokalizace: New York, Manhattan

Rok realizace: 2004

Historie: Nově vytvořený městský prostor

Nový prostor je utvářen podélně orientovanými stěnami a zídkami, které vymezují záhony v dlažbě, které dále člení obdélníkový prostor do menších, intimnějších částí. Jednotícím prvkem celého prostoru je velkoplošná dlažba ve dvou velikostech a celková barevnost prostoru. Odstíny červené a okrové barvy tvoří základ celé kompozice. Vegetace je pojata tradičně stromy *Gleditsia triacanthos* L., bambus a okrasné traviny. Stěny jsou pokryty vlnitým červeným plechem, který je perforovaný eliptickými tvary, které poskytují prostor pro pítka, pramen nebo umyvadlo, nebo jimi prorůstá bambus. Celý prostor je doplněn kvalitním mobiliářem, který je z nerez a také osvětlením, které zajišťuje bezpečnost prostoru i v noci. (DAMEC a kol., 2015)

Obr. 11, 12, 13, 14: Capitol plaza, (foto: Thomas Balsley Associate, 2016)

4.5.1.3 The Commonground

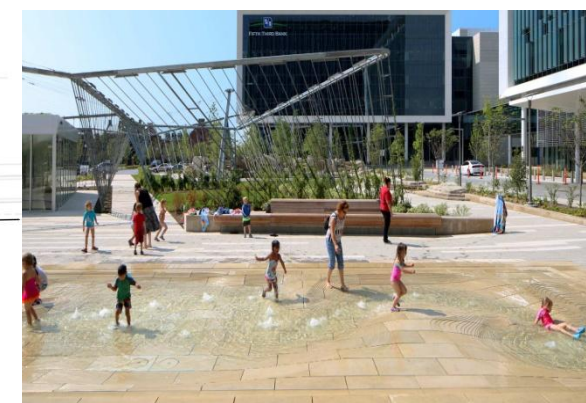
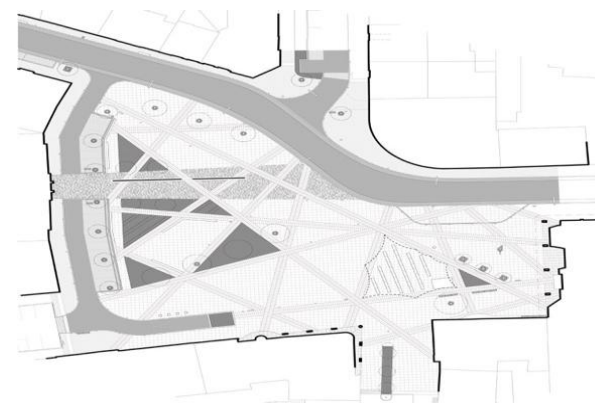
Zahradní architekt: Land Collective (David Rubin)

Lokalizace: Indianapolis, USA

Rok realizace: 2014

Historie: Nově vytvořený městský prostor

Celé náměstí je pod záštitou komunity zdravotnictví Eskenazi a je součástí jejího kampusu. Místo má složit pro setkávání komunity, pro odpočinek a wellness pacientů a návštěvníků celého centra. Náměstí nabízí bohatý program jako je například ranní jóga, živá představení od zdejší opery nebo kvalitní potravinářské trhy, které se konají každé úterý. Ústředním prvkem náměstí je kovové mřížoví (autoři: Diller, Scofidio + Renfro), uvnitř kterého je umístěna kavárna. Mřížoví má čtyři různé zóny s centrálním trávníkem, který spojuje prostor, aby bylo použitelné pro flexibilní program, včetně ranní jógy, představení, stravování nebo farmářský trh. Ve spolupráci s Jimem Gerlandem byly vytvořeny dvě fontány orientované jedna na severu a druhá na jihu. (volně přeložené z Landezine, 2014)

Obr. 15, 16, 17, 18: The Commonground, (foto: Land Collective)

4.5.1.4 More London

Zahradní architekt: Foster + Partners, Townshend Landscape Architects

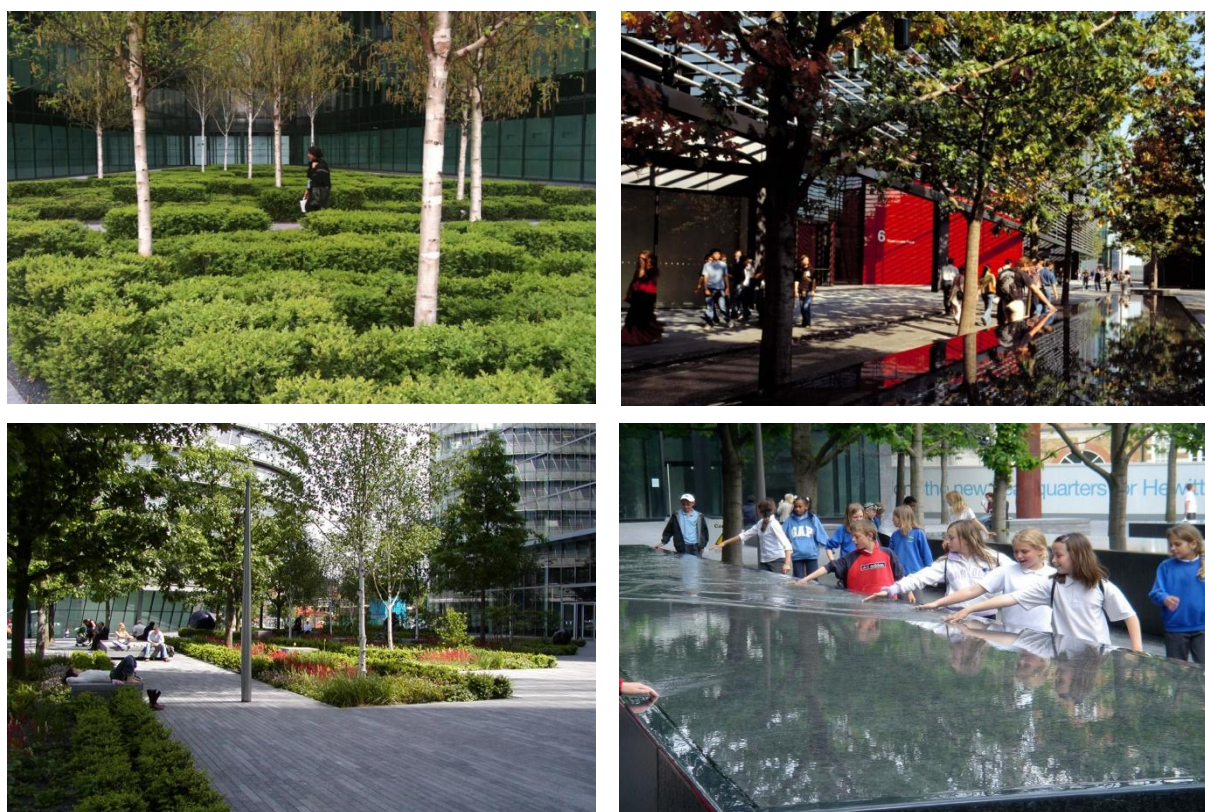
Lokalizace: London Borough of Southwark, Anglie

Rok realizace: 2010

Historie: Nově vytvořený městský prostor

Náměstí se nachází na jižním břehu řeky Temže mezi London Bridge Tower Bridge. Celý prostor vznikl mezi kancelářskými budovami.

Sjednocujícím prvkem je dlažba, která je zhotovena z irského vápence a příčně organizuje plochu společně s ostrůvky stromů, keřů, trvalek, živých plotů, sedacích a vodních prvků, a tím zajišťuje přehledný a bezproblémový pěší provoz. Vegetace je navržena podle původního klimaxového společenstva. Vodní prvky jsou propracované do detailu, veškerá voda stéká do řeky Temže a jako vizuální body jsou zvoleny fontány s tryskami na severní straně a jako uklidňující bod je na jihozápadě umístěna vyvýšená, klidná hladina vody, oba prvky jsou propojeny úzkým, vodním kanálem. Celý prostor je obohacen velice promyšleným programem, který zahrnuje i amfiteátr. Prostor byl i oceněn cenou London Planning Awards. (volně přeložené z Landezine, 2012)

Obr. 19, 20, 21, 22: *More London*, (foto: Townshend)

4.5.1.5 *Náměstí 28. října*

Zahradní architekt: Ateliér Hájek

Lokalizace: Hradec Králové, Česká republika

Rok realizace: 2012- 2014

Historie: Nově vytvořený městský prostor

Náměstí se nachází na trase spojující vlakové a autobusové nádraží s centrem města. Prostor je rozdělen do dvou částí. Větší část je tvořena dlážděnou plochou, která poskytuje místo pro kulturní a obchodní aktivity. Druhá část má sloužit jako odpočinková a je ohraničena travnatými plochami a zelení. Význam budovy kostela Božského srdce Páně podtrhuje podélná osa, která se kostelu směřuje a přetíná celý prostor. Tato osa je doplněna o liniový vodní prvek. Ve východní části je vyčleněn prostor pro konání trhů, který je zastřešen membránovou konstrukcí. (Ateliér Hájek, 2016)

Obr. 23, 24, 25, 26: *Náměstí 28. října*, (foto: Martin Hájek)

4.5.1.6 *Revitalizace Karlova náměstí*

Autoři: Ing. akad. arch. Vladimír Štulc, Ing. akad. arch. Jan Vrana, Ing. arch. Kryštof Štulc

Lokalizace: Praha 2, Česká republika

Rok vytvoření návrhu: 2008

Historie: Revitalizace stávajícího městského prostoru

Typ: Soutěž

Předmětem soutěže bylo zpracování komplexního urbanisticko-architektonického návrhu celkového řešení Karlova náměstí, jeho nejbližšího okolí, jako kompozičně významného prostoru města s ohledem na kulturně – historický kontext a výjimečnost lokality v rámci Pražské památkové rezervace. Karlovo náměstí, největší parkové náměstí v České republice, bylo prohlášeno 6. 3. 1998 Ministerstvem kultury ČR kulturní památkou. Porota udělovala ceny až od 2. místa. Tento vítězný návrh bych zde ráda okomentovala. Vítězný koncept počítá s omezením dopravy podél náměstí, vybudováním kavárny a kiosku, dětských hřišť a sjednoceného mobiliáře. Nejzajímavějším je řešení problematiky propojení dvou částí parkového náměstí, které jsou rozděleny díky dopravě. Obě části jsou sjednoceny a propojeny pomocí netradičního zahloubeného podchodu pod silnicí Resslovy a Ječné ulice, která navazuje na stávající část metra. Důležité je, že návrh respektuje a odkazuje na

původní koncepci náměstí, ve které skupiny stromů tvoří oboustranný, souvislý, nepravidelný pás podél obou delších stran náměstí. Žádný z oceněných návrhů dodnes nebyl realizován, i když je současný stav Karlova náměstí ve špatném stavu.

Obr. 27, 28, 29, 30: Vítězný návrh pro revitalizaci Karlova náměstí v Praze
(zdroj: www.aaaheta.cz, 2016)

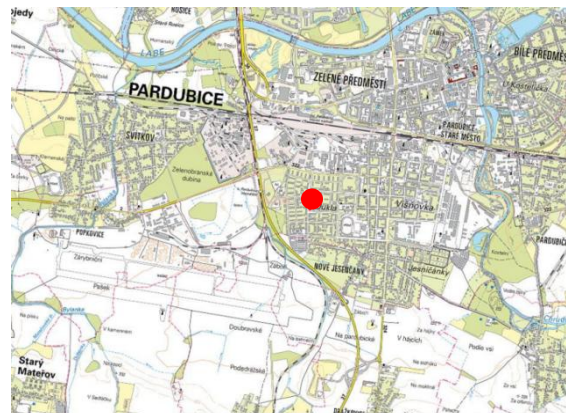
5 NÁVRHOVÁ ČÁST

5.1 Analýzy a rozbory řešeného území

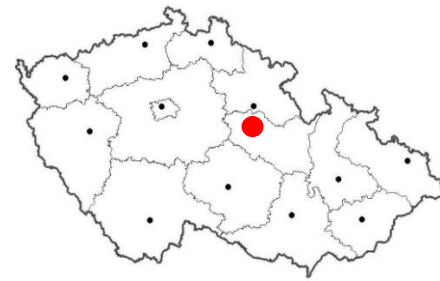
5.1.1 Lokalizace a charakteristika území

Náměstí Dukelských hrdinů se nachází ve východních Čechách ve městě Pardubice. Přesněji v městské části Pardubic s názvem Dukla. Celé náměstí má rozlohu 10 945 m². Pardubice jsou statutární město, které leží ve východní části Polabí na soutoku řeky Labe a Chrudimky. Ve městě nyní žije přes 90 767 obyvatel. Pardubice se nachází necelých 100 km na východ od Prahy, 20 km jižně od Hradce Králové a okolo 10 km severně od Chrudimi. Město se rozkládá v Polabské nížině v nadmořské výšce 215 až 237 metrů. Pardubice jsou velmi dobře dostupné a jsou jedním z hlavních železničních uzlů. Velkou výhodou je také přítomnost letiště se smíšenou dopravou.

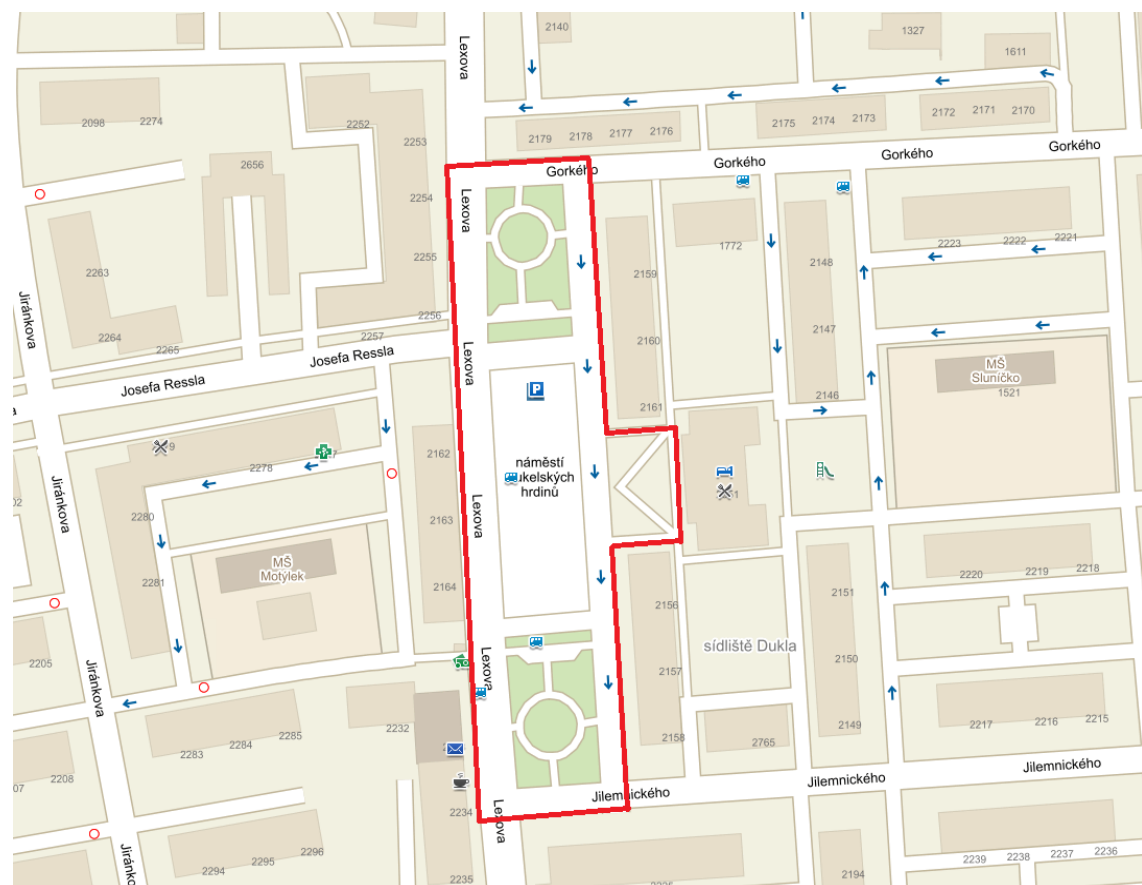
Náměstí Dukelských hrdinů má velice výhodnou polohu, leží v centru sídliště Dukla a je jediným náměstím celé městské části. I proto je velice frekventované a navštěvované. Přímo na náměstí se nachází 2 pomníky a to v jeho pravé a levé části. Oba pomníky jsou umístěny v travnatém kruhu, který je obklopen lavičkami. Pouze tyto dvě části jsou obklopeny vzrostlými stromy *Gleditsia triacanthos*. Jeden z pomníků je věnován československému pilotu Ing. Janu Kašparovi, který zde na nedalekém letišti podnikl svoji první cestu do oblak. Druhý pomník je věnován československým letcům a parašutistům, kteří padli za II. světové války. V levé části náměstí se nachází prostor, který je věnován tržišti. Ve vymezené části je umístěno osm krytých tržních stánků. Tržiště je v provozu o víkendu a s ohledem na počasí. Celé sídliště se nachází blízko železniční tratě a letiště. V dnešní době je řešené území ve špatném stavu. Celé náměstí postrádá program a architektonické rozčlenění a nadpoloviční většinu jeho plochy zaujímá parkoviště. Z tohoto důvodu by si náměstí zasloužilo rekonstrukci, jako jediné v této části města by mělo působit reprezentativně a poskytovat obyvatelům možnost k rekreaci a odpočinku. Viz Obr. 31: *Analýza současného stavu*.

Obr. 32 : Lokalizace území na mapě města Pardubice
(zdroj: Marushka, 2016, zhotovil: autor, 2016)

Obr. 33 : Lokalizace na mapě ČR
(zdroj: www.zemepis.com, 2016)

Obr. 34: Vymezení řešeného území
(zdroj: Seznam mapy, 2016, vyhotovil: autor, 2016)

5.1.2 Historie náměstí Dukelských hrdinů

Plocha celého sídliště Dukla vznikla na místě, které bylo již od roku 1538 využíváno jako pastviny. Od roku 1866 využíval tento prostor ke svým výcvikům místní jezdecký pluk. Na konci roku 1914 se na ploše o velikosti 80 ha začala stavět největší válečná polní nemocnice ve střední Evropě, jejíž kapacita čítala 10 000 lůžek. Stavba byla dokončena o rok později, na jaře roku 1915 a nemocnice čítala 198 nemocničních pavilonů a přibližně 150 hospodářských budov pro zaměstnance. S místním železničním nádražím byla nemocnice propojena vlečkou, která zajišťovala dopravu potravin a zásob materiálu, ale také raněných z válečné fronty nebo z jiných nemocnic.

Po konci války některé z pavilonů posloužily jako nouzové bydlení pro příchozí uprchlíky z Haliče. Pro lokalitu s těmito budovami se vžilo označení „Karanténa“, které si v Pardubicích pamatuje většina obyvatel. Další z objektů využíval od ledna roku 1919 jako své zázemí Železniční pluk, který byl do Pardubic přeložen z Lysé nad Labem. Dnes je v těchto objektech umístěn Dům dětí a mládeže. Z dalších domů bylo zhotoveno nouzové bydlení pro nejhudší vrstvy obyvatelstva. Po konci druhé světové války, byla většina domů bývalé nemocnice zbourána. Zbyly pouze dva domy a to pekárna s prádelnou.

Na uvolněném prostoru, který se vytvořil po zrušení nemocnice, ohraničeném na severu železniční tratí Kolín – Česká Třebová, na západní straně železniční tratí Pardubice – Havlíčkův Brod a na východě silnicí II. třídy byla v roce 1947 započata stavba sídliště. Bytová zástavba je tvořena pravoúhlou uliční sítí s centrálním prostorem, náměstím Dukelských hrdinů, které vznikalo v 50. letech 20. století. Výstavba sídliště byla dokončena v roce 1957 a jeho architektem byl Ing. Alois Mikuškovice, F. Kerhartem a Karel Kalvoda. Architekti se inspirovali stylem socialistického realismu. Vybudované sídliště nabídlo bydlení pro cca 12 tisíc lidí ve 2 705 bytech. Součástí výstavby kromě sídliště bylo i několik mateřských školek a dvě základní školy a fotbalový a atletický stadion Rudé hvězdy Pardubice. Nejvýznamnější budovu – restauraci Letka a sousední budovy na náměstí projektoval arch. Stanislav Tošovský.

Na náměstí byl přemístěn pomník letce Ing. Jana Kašpara z předešlého místa u státní silnice do Prahy před železničním přejezdem tratě na Chrudim. Do roku 1989 sloužilo náměstí ke slavnostním přísahám vojáků základní vojenské služby. V 80. letech se vyznačovalo náměstí kvůli dlouholeté absenci oprav poměrně značnou nerovností terénu a docházelo ke groteskním nehodám při vojenském pochodu. Dnes je sídliště velice oblíbeným a vyhledávaným místem k bydlení. Jednou z nevýhod je hluk z blízkého letiště a znečištění z nedaleké rafinérie minerálních olejů (Paramo). (www.wikipedia.org, 2016, www.rozhlas.cz, 2012).

Obr. 35 : Pohled na náměstí Dukelských hrdinů v 50. letech 20. století

(zdroj: www.akutiva.cz)

5.1.3 Analýza širších vztahů

Řešené území se nachází v centru městské části Dukla. Protože bylo sídliště založeno až v 50. letech 20. století, žádné historické budovy okolo náměstí nenajdeme. Území náměstí je obklopeno budovami různého využití. Nejvýznamnější budovou z historického hlediska je bývalý kulturní dům Letka, kde se nyní nachází restaurace a penzion. V okolí náměstí je několik škol, základní škola Josefa Ressla, základní škola Staňkova a základní škola Waldorfská. V okolí se pohybuje hodně mladých studentů i díky tomu, že se zde nacházejí dva internáty pro dojíždějící studenty. Proto jsou častými návštěvníky náměstí i děti s rodiči. Nedaleko sídliště se nachází sportovní stadion Hvězda, který byl založen při stavbě sídliště. Sportovní areál je využíván sportovci, ale také žáky přílehlých škol. Další významnou budovou je Kulturní Dům Dukla, který tvoří prostor tanečního sálu a bývalého kina. Opodál je také Dům dětí a mládeže, který je současně hvězdárnou. Na východní straně u železniční trati se nachází velice rozsáhlý lesopark, který byl v tomto roce revitalizován. Celé sídliště se nachází blízko Pardubického letiště, dostihového závodiště, kde se každoročně koná Velká Pardubická, ale nedaleko je také rafinérie minerálních olejů - Paramo a hlavní železniční nádraží.

Viz. Obr. 36: Analýza širších vztahů.

Širší vztahy, které se týkají přílehlého okolí náměstí Dukelských hrdinů viz Obr. 37: Analýza širších vztahů II.

5.1.4 Analýza funkcí

Zástavba v nejbližším okolí řešeného území je, s ohledem na celé sídliště, činžovní bytová zástavba. Další funkcí byla občanská vybavenost zejména základních škol a mateřské školy. Do těchto funkcí jsem zařadila i občanskou vybavenost v přílehlé části náměstí jako jsou různé obchody a restaurace, které přímo sousedí s náměstím. Další funkcí je sportovně rekreační funkce se zázemím ve sportovním stadionu Hvězda. Dopravní funkci v území zastupují přílehlé komunikace a parkovací plochy, funkci provozní supluje pěší tahy. Malou část v dnešní době zaujímají plochy s rekreační funkcí, kterých je na náměstí nedostatek a je potřeba je rozšířit.

5.1.5 Přírodní podmínky

Klimatické poměry

Pardubice patří podle Quitta do teplé oblasti T2, ale velká část tohoto bioregionu je na okraji této oblasti, takže podnebí má spíše přechodný ráz. Průměrná roční teplota je 8.6 °C, srážky okolo 602 mm. Celé území je, vzhledem ke své nadmořské výšce, vlhké. (CULEK a kol., 1995)

Geologie

Geologické podloží v Pardubickém bioregionu je tvořeno svrchnoturanskými slínami a slínovci, ty jsou však téměř v celé ploše překryty kvartérními sedimenty - nízkými štěrkopískovými terasami a nivami. Mezi čtvrtohorní sedimenty nacházejícími se na sledovaném území patří štěrky, písky a z části i váté písky. (CULEK a kol., 1995, www.geology.cz, 2016)

Pedologie

Na rozsáhlých štěrkopískách, které jsou přítomny i v řešeném území se vyvinuly chudé arenické kambizemě až kambizemní podzoly. Na vátých píscích se vytvořily málo vyvinuté půdy typu kyselých rankerů. (CULEK a kol.)

Geomorfologie a biogeografie

Geomorfologie řadí město Pardubice do provincie Česká vysočina.

provincie Česká vysočina

subprovincie Česká tabule

Východočeská tabule

Východolabská tabule

Pardubická kotlina (DEMEK a kol., 1987)

Biogeografie řadí město Pardubice do Pardubického bioregionu v Hercynské subprovincii.

Geobiom opadavých listnatých lesů

Provincie středoevropských listnatých lesů

Hercynská subprovincie

Pardubický bioregion (CULEK a kol., 1995)

Hydrogeologické a hydrologické poměry

Osu hydrografické sítě okresu tvoří řeka Labe, která přitéká do Pardubic ze severu u Opatovic a opouští okres na západě u Kojic. V Pardubické kotlině má řeka rovinný charakter. Řešené území není přímo ovlivněno žádným říčním tokem.

Potencionální přirozená vegetace

Potencionální vegetaci na šterkopískových terasách jsou acidofilní doubravy. (CULEK a kol., 1995)

5.1.6 Analýza zeleně- Inventarizace dřevin

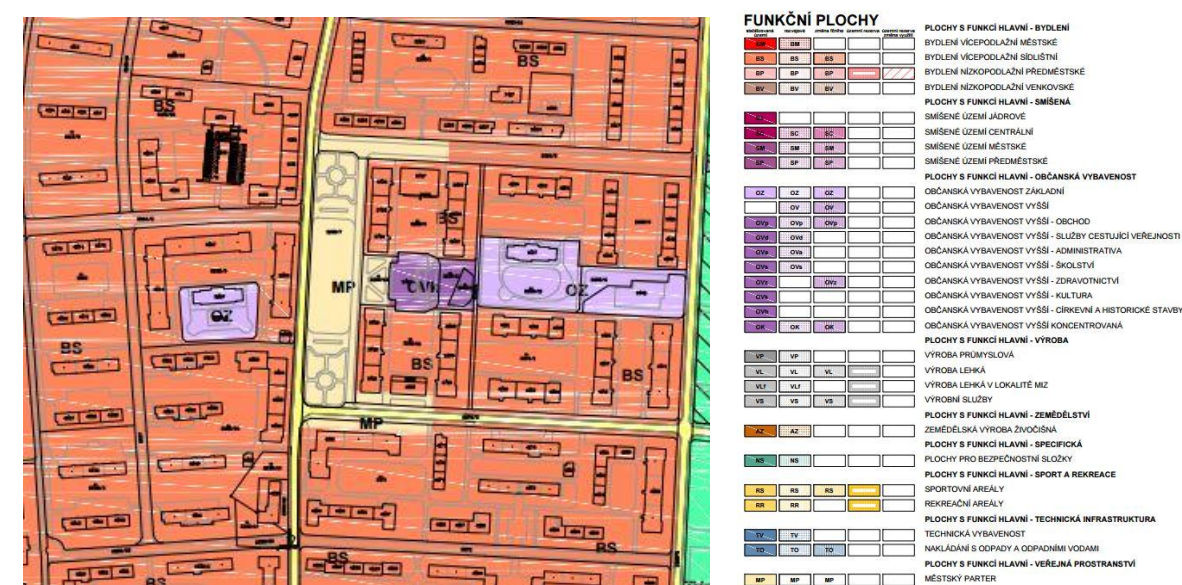
Na základě terénních průzkumů hodnotím veškeré dřeviny a zeleň za trvale poznamenanou a neudržovanou. To je způsobené několikaletou absencí oprav celého náměstí. Přirozené druhy potencionální vegetace se na území nenachází. Zeleň, která je na náměstí, je ve velice omezeném počtu. Na obou koncích parkového náměstí je parkový trávník. I v těchto částech se nacházejí inventarizované stromy, kterých je celkem 30. Všechny vyhodnocené sadovnické hodnoty jsou uvedeny v mapě inventarizace a v inventarizační tabulce. Celkem 22 stromů má sadovnickou hodnotu 3, což jsou jedinci průměrně hodnotní a jsou střednědobě až dlouhodobě perspektivní. Zbylých 8 stromů má sadovnickou hodnotu 4, kde se předpokládá krátkodobá existence a je nutno počítat s náhradou jedince. Skoro všechny dřeviny, které se na náměstí nachází, jsou *Gleditsia Triacanthos L.*, pouze jeden strom je *Betula pendula*. Keřové patro je velice chudé a ve špatném stavu, proto bylo označeno sadovnickou hodnotou 3 jako nevyhovující. Celkové je zde osm soliterních keřů *Forsythia intermedia* a 3 skupiny keřů *Pinus mugo*. Viz příloha Obr. 38: Analýza zeleně- Inventarizace dřevin a Obr. 39: Inventarizační tabulka.

5.1.7 Demografie území- potencionální návštěvníci náměstí

Celkový počet obyvatel, kteří žijí na sídlišti Dukla je 6471. Největší zastoupení mají lidé v poproduktivním věku. V posledních letech se však situace mění. Do bytových, činžovních domů na sídlišti Dukla se stěhují mladé rodiny, kterým sídliště poskytuje dobré zázemí z hlediska dostupnosti centra města a nedalekého lesoparku. Z toho vyplývá, že potencionálními návštěvníky by především měli být obyvatelé v důchodovém věku, ale také rodiny s dětmi a studenti středních škol ubytovaní v místních, studentských kolejí. (www.pardubice.eu., 2016)

5.1.8 Analýza územního plánu

Platný územní plán města Pardubice má řešené území označeno jako MP- městský pater, který spadá do plochy s funkcí hlavní- veřejná prostranství. Okolní zástavba je označena jako bydlení vícepodlažní sídlištní. (www.pardubice.eu, 2016)

Obr. 40: Územní plán řešeného území (zdroj: www.pardubice.eu, 2016)

5.1.9 Provozní vztahy

Pěší provoz

Pěší provoz je jedním z hlavních na celém náměstí. Bohužel však chodec na řešeném území musí překonávat mnoho překážek, jako je například rozsáhlé parkoviště ve středu náměstí. Lidé se pohybují především v okrajových částech náměstí, kde se nacházejí obchody nebo restaurace. V pobytových částech, které jsou v současnosti na náměstí pouze dvě, skoro nikdo svůj volný čas

netráví, ale cesty spíše slouží jako zkratka k jinému cíli. Pěší provoz je dobře zajištěn s ohledem na přechod pro chodce, které jsou dva na nejvíce frekventované silnici, která vede kolem náměstí.

Motorová doprava

Motorová doprava je v současnosti na náměstí zastoupena hojně. Největším problémem jsou parkovací plochy. Parkovacích míst je v současnosti využíváno zhruba 120. Největší hustota aut je na centrálním parkovišti uprostřed náměstí. Celé parkoviště komplikuje provoz na náměstí a omezuje pěší provoz. Tato problematika byla řešena samotným městem, a proto jí není v práci věnována větší pozornost. Místa pro parkování budou do budoucna řešena pomocí nedalekého parkovacího domu, který zajistí dostatečné množství náhradních parkovacích ploch. V celém náměstí včetně ulice Dukelských hrdinů, která přiléhá k předprostoru OK Centra - Letka, bude zavedena pěší doprava. Ulice Lexova zůstane hlavní tepnou motorové dopravy, jak aut, tak MHD.

Městská hromadná doprava

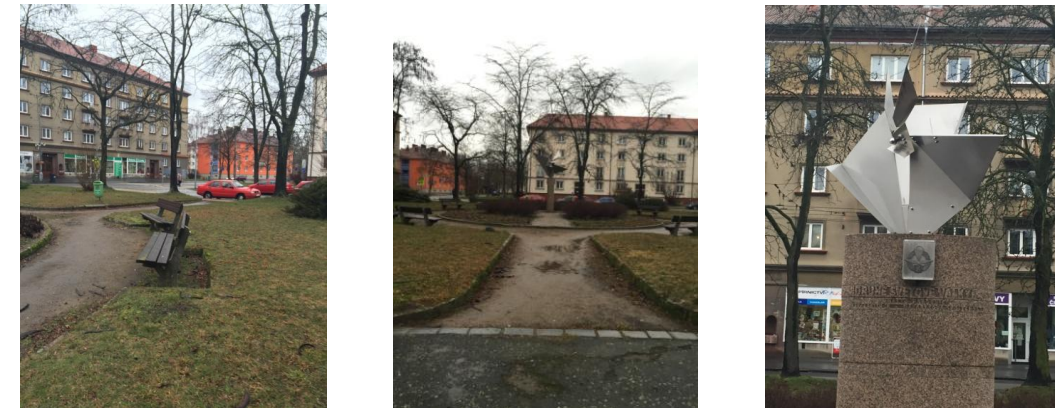
Náměstí Dukelských hrdinů je velice dobře dostupné i z hlediska městské hromadné dopravy. Na ulici Lexova se nachází na každé straně vozovky zastávka v příslušném směru. V dnešní době prostor před tržištěm slouží jako odstavná plocha, kde se mohou autobusy otáčet nebo čekat na příslušný čas odjezdu. Městská hromadná doprava je zajištěna, jak pomocí autobusové (čísla 6, 10), tak trolejbusové (čísla 5, 7, 25, 29, 98) dopravy.

Viz. obr. 41: Provoz v řešeném území

5.1.10 Problémy a střety v území

Celkově za nejzávažnější problém v řešeném území považují nevyužití potenciálu náměstí. Na základě vyhodnocení analýz provozu je největším problémem střet mezi pěší a automobilovou dopravou, která je na náměstí hojně zastoupena díky velkému středovému parkovišti. Dalším střetem je silnice mezi náměstím a přilehlým OK Centrem, která prostor rozděljuje na dvě části, a proto na sebe nemohou navazovat.

5.1.11 Fotodokumentace

Obr. : 42, 43, 44: Pohled na severní část náměstí s pomníkem

Obr. 45, 46, 47: Pohled na jižní část náměstí s tržním prostorem a druhým pomníkem

Obr. 48, 49, 50: Pohled na střední část náměstí, kde se nachází parkoviště
(foto: autor, 2016)

ANALÝZA ŠIRŠÍCH VZTAHŮ

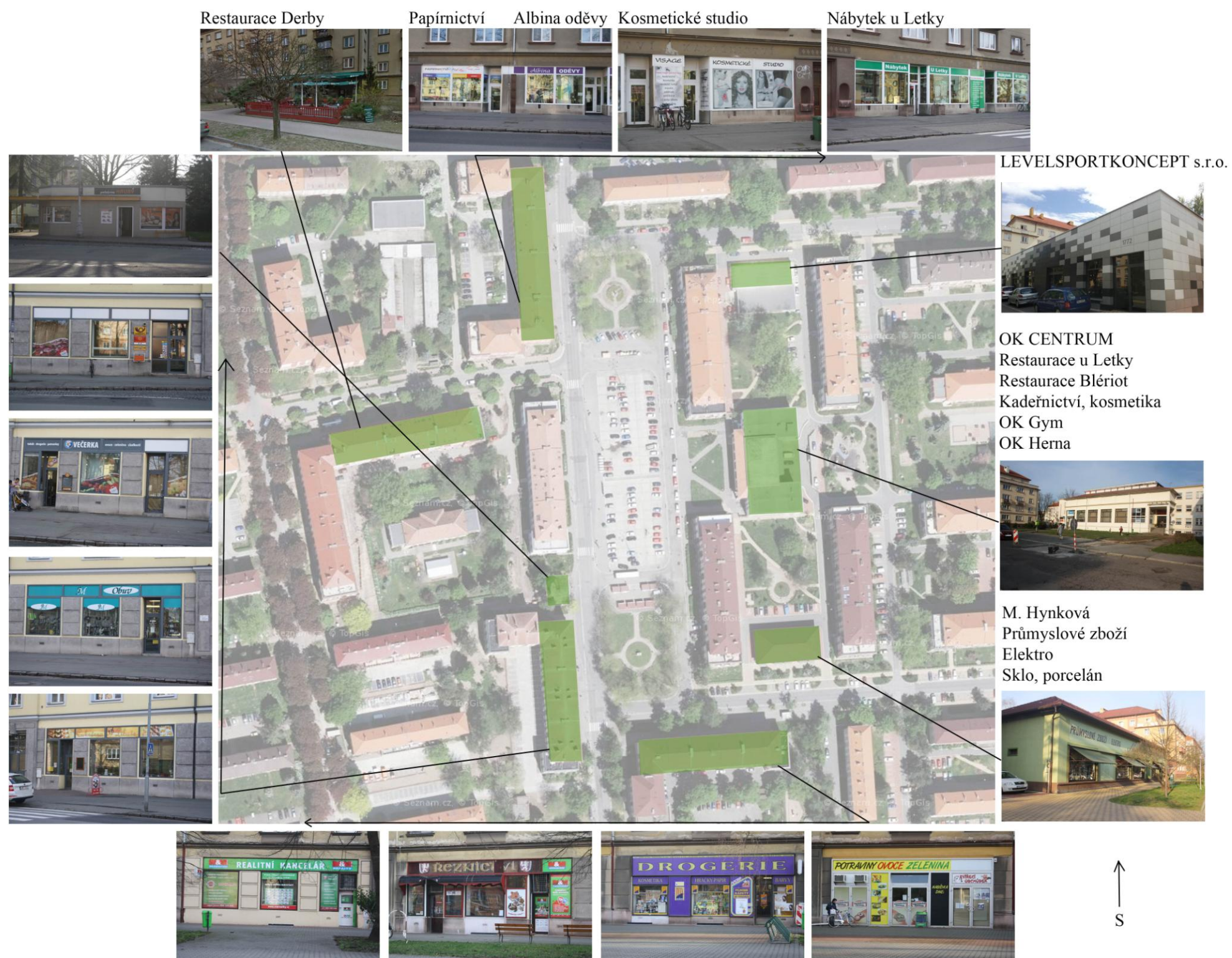
LEGENDA:

	řešené území		vzdělávací instituce		lesopark		hvězdárna		železnice, směr vlakové nádraží
	kulturní objekty		sportovní stadion Hvězda		sídlišťe Dukla		studentské koleje		autobusové zastávky

Obr. 36: Analýza širších vztahů, (zhotovil: autor, 2016)

ANALÝZA ŠIRĚÍCH VZTAHŮ II.

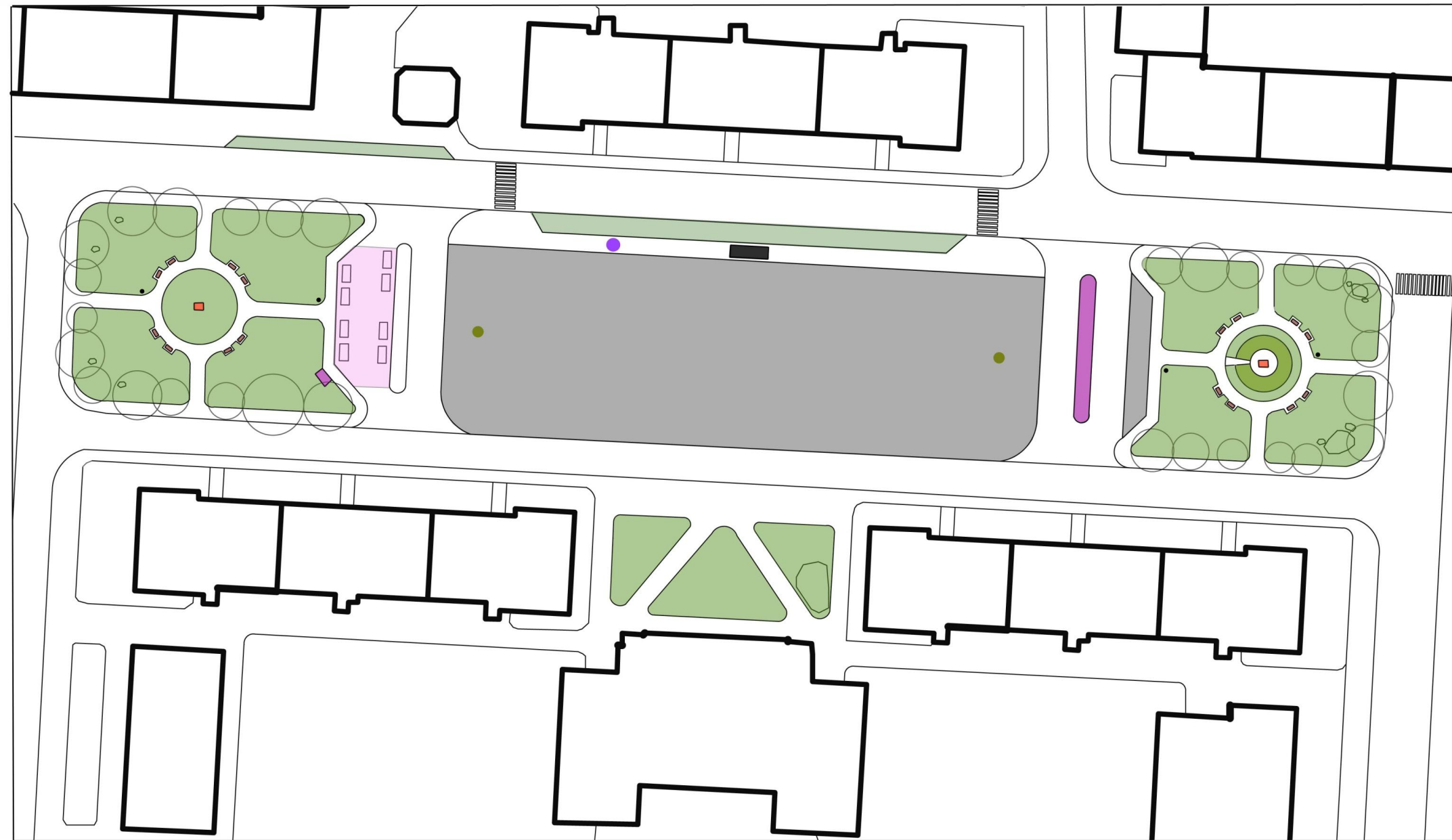

Obr. 37: Analýza širších vztahů, (zhotovil autor, 2016)

ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

LEGENDA:

parkový trávník	autobusová zastávka	zastávka	trvalkový záhon s keři	pomníky	pouliční osvětlení
kontejnery na odpad	tržiště	parkoviště	odpadkový koš	lavičky	reklamní stojan

20 5 10 m

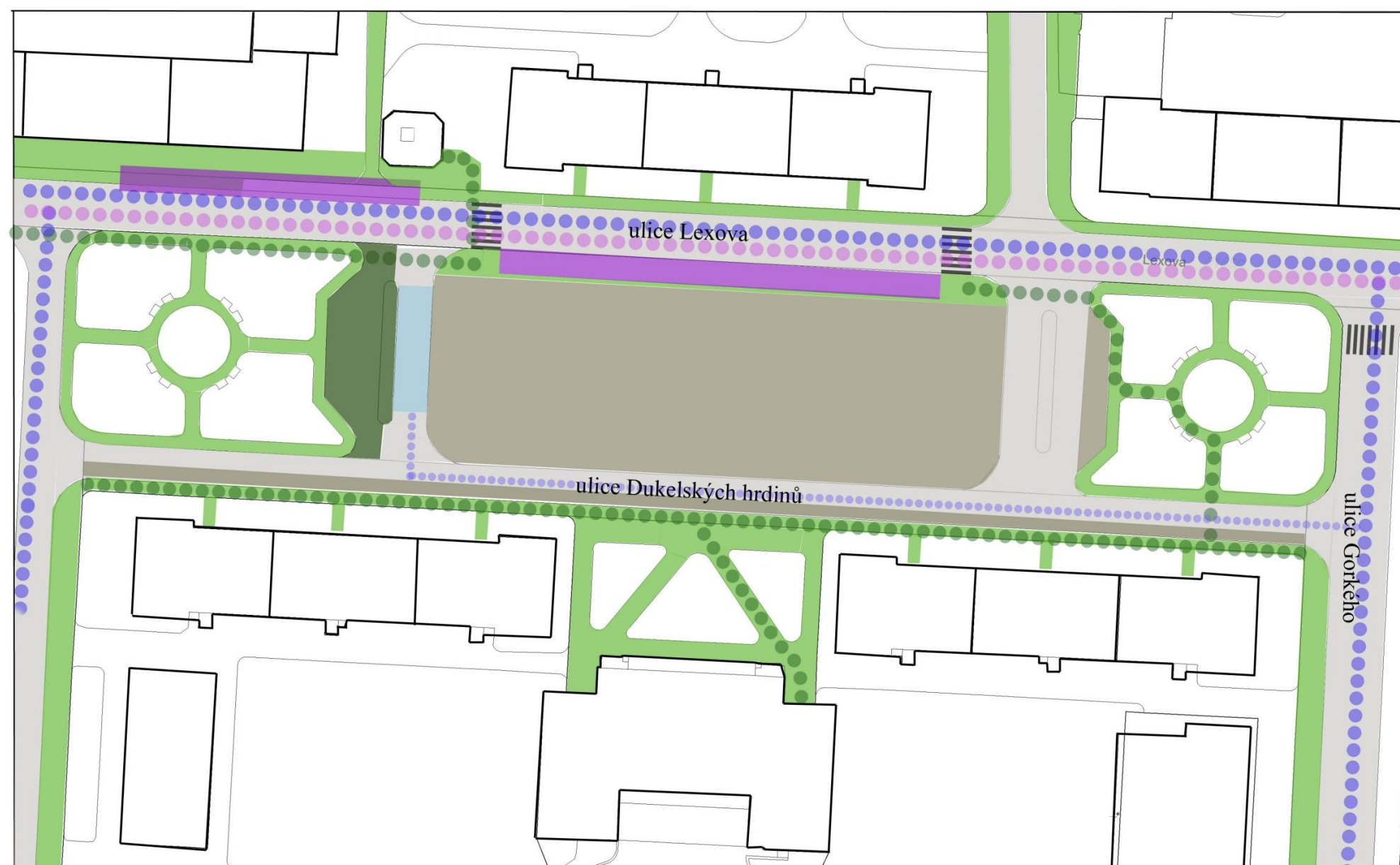
S →

Obr. 31 : Analýza současného stavu, (zhotovil: autor, 2016)

PROVOZ V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ

LEGENDA:

●●●●● autobusová doprava čísla 6,10	●●●●● hlavní pěší tahy	▬ motorová doprava	▬ tržiště
●●●●● trolejbusová doprava čísla 5,7,25,29,98	●●●●● výšlap	▬ parkování	▬ odstavná plocha autobusu
●●●●● trasa autobusu k odstavné ploše	▬ pěší provoz	▬ zastávka MHD	▬ přechod pro chodce

20 5 10 m

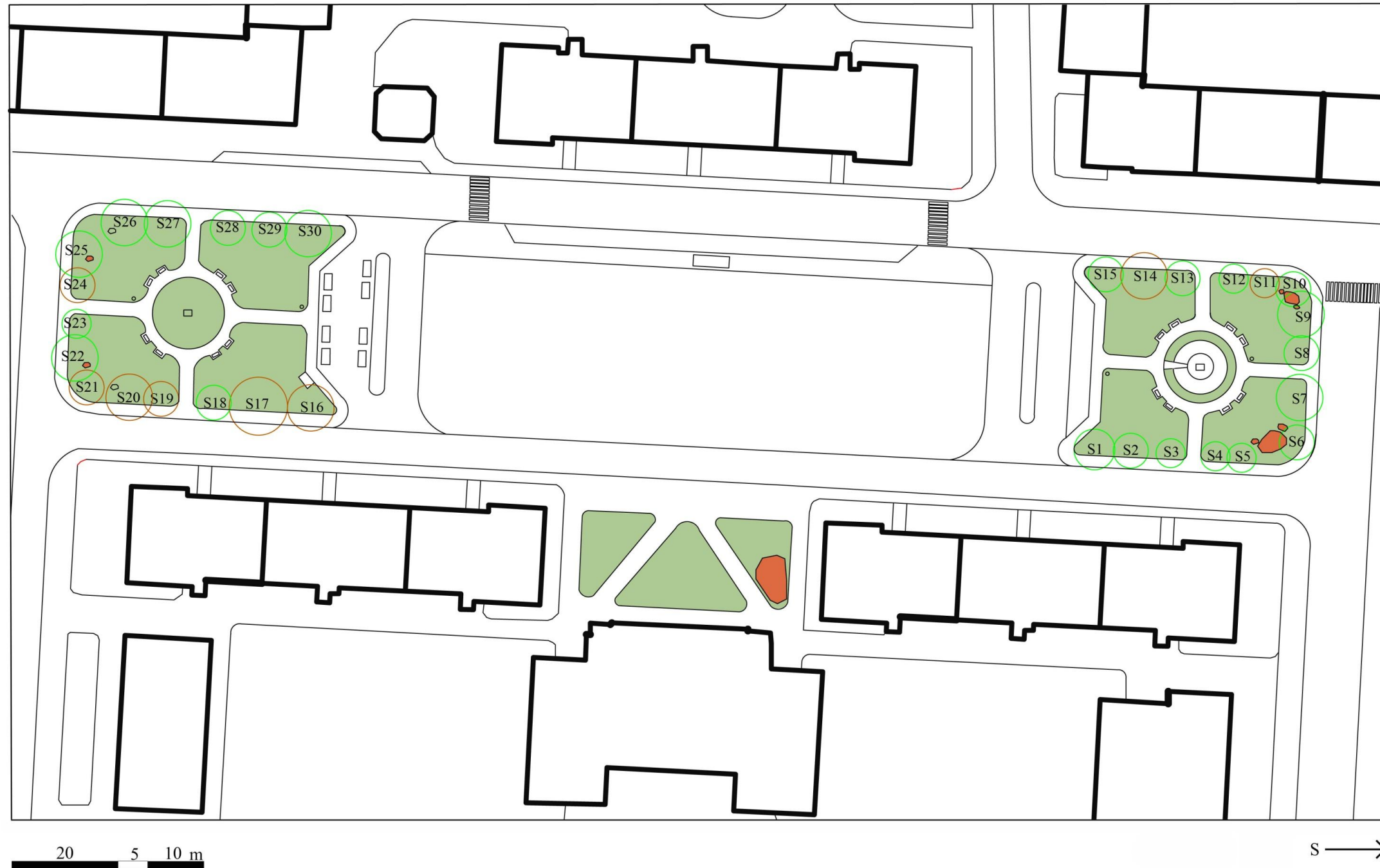
S →

Obr. 41: Provoz v řešeném území, (zhotovil: autor, 2016)

ANALÝZA ZELENĚ- INVENTARIZACE DŘEVIN

LEGENDA:

- strom SH3
- strom SH4
- keře SH3
- parkový trávnik

Obr. 38: Analýza zeleně- Inventarizace dřevin, (zhotovil: autor, 2016)

Identifikační atributy			Taxační atributy				P.a.	Kvalitativní atributy												
Vegetační prvek (VP) -typ	Poř. č. stromu	Taxon (Rod-druh-vnitrodruhová jednotka)	Výška (m)	Šířka koruny (m)	Báze koruny (m)	Výčetní tloušťka (cm)	Pěstební tvar	Vývojové stádium	Fyziologická vitalita	Poranění kmene	Poranění koruny	Dř. houby, hniloby, dutiny	Chybné větvení	Nepřiz. těžké a geometr.	Suché části koruny	Příznaky v kořen.prostoru	Jiná poškození	Biomech.vitalita celkem	Sadovnícká hodnota	Poznámka
S	1	<i>Gleditsia triacanthos</i>	16	14	2	140	N	4	3	0	1	1	1	0	0	2	0	3	3	kořeny v betonu
S	2	<i>Gleditsia triacanthos</i>	16	12	2,5	142	N	4	3	0	1	1	0	0	0	1	0	3	3	
S	3	<i>Gleditsia triacanthos</i>	12	10	3	84	N	4	2	0	0	0	0	0	0	2	0	2	3	
S	4	<i>Gleditsia triacanthos</i>	10	10	2	82	N	4	2	0	1	1	0	0	0	0	0	2	3	
S	5	<i>Gleditsia triacanthos</i>	12	10	4	103	N	4	2	0	0	0	2	0	0	0	0	2	3	tlaková vidlice
S	6	<i>Gleditsia triacanthos</i>	12	12	4	100	N	4	2	0	1	0	0	0	0	0	0	2	3	
S	7	<i>Gleditsia triacanthos</i>	16	16	4	159	N	4	2	0	0	1	2	0	0	1	0	3	3	
S	8	<i>Gleditsia triacanthos</i>	16	12	4	143	N	4	3	0	0	1	2	0	0	1	0	3	3	
S	9	<i>Gleditsia triacanthos</i>	14	16	4	135	N	4	3	0	1	1	1	0	0	1	0	3	3	
S	10	<i>Gleditsia triacanthos</i>	16	12	6	120	N	4	2	0	1	0	2	0	0	0	0	3	3	tlaková vidlice
S	11	<i>Gleditsia triacanthos</i>	16	10	2	135	N	4	3	0	2	1	2	0	0	0	0	3	4	tlaková vidlice
S	12	<i>Gleditsia triacanthos</i>	16	10	2,5	135	N	4	2	0	0	0	1	0	0	1	0	2	3	
S	13	<i>Gleditsia triacanthos</i>	16	12	3	112	N	4	2	0	1	0	1	0	0	0	0	2	3	
S	14	<i>Gleditsia triacanthos</i>	16	16	3	130	N	4	2	0	1	0	1	0	1	0	0	3	4	
S	15	<i>Gleditsia triacanthos</i>	16	12	3	131	N	4	2	0	0	0	1	0	0	0	0	2	3	
S																				
S	16	<i>Gleditsia triacanthos</i>	18	16	5	175	N	4	3	0	2	1	2	0	0	1	0	3	4	
S	17	<i>Gleditsia triacanthos</i>	158	20	3	178	N	4	3	0	0	0	2	0	0	2	0	3	4	tlaková vidlice,kořeny beton
S	18	<i>Gleditsia triacanthos</i>	16	12	2	108	N	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	mladý jedinec
S	19	<i>Gleditsia triacanthos</i>	18	12	3	122	N	4	3	0	2	1	2	0	0	0	0	2	4	tlaková vidlice
S	20	<i>Gleditsia triacanthos</i>	18	16	3	162	N	4	3	0	2	1	2	0	0	1	0	2	4	
S	21	<i>Gleditsia triacanthos</i>	16	12	4	110	N	4	3	0	2	1	2	0	0	1	0	3	4	tlaková vidlice, úšlap
S	22	<i>Gleditsia triacanthos</i>	16	16	2	128	N	4	2	0	1	0	0	0	0	0	0	2	3	
S	23	<i>Gleditsia triacanthos</i>	18	10	3	145	N	4	2	1	1	1	0	0	0	1	0	2	3	
S	24	<i>Gleditsia triacanthos</i>	18	12	3	140	N	4	3	1	1	1	2	0	0	0	0	3	4	tlaková vidlice
S	25	<i>Gleditsia triacanthos</i>	18	16	2	152	N	4	3	0	0	1	2	0	0	0	0	3	3	tlaková vidlice
S	26	<i>Betula pendula</i>	18	16	3	99	N	4	2	1	0	1	1	0	1	0	0	3	3	
S	27	<i>Gleditsia triacanthos</i>	20	16	3	169	N	4	3	0	0	1	2	0	0	1	0	3	3	
S	28	<i>Gleditsia triacanthos</i>	16	12	2,5	143	N	4	2	0	0	0	1	0	0	1	0	2	3	vedle el. Vedení
S	29	<i>Gleditsia triacanthos</i>	17	12	3	121	N	4	2	1	0	0	0	0	0	0	0	2	3	
S	30	<i>Gleditsia triacanthos</i>	16	16	2	141	N	4	2	0	0	1	1	0	0	0	0	2	3	

Obr. č. 39: Inventarizační tabulka, (zhotovil: autor, 2016)

6 VYHODNOCENÍ ANALÝZ, HLAVNÍ VÝCHODISKA NÁVRHU

Závěry a východiska ze zpracovaných analýz jsou důležité jako podklad pro návrh. Hlavní východiska, které jsem ze zpracovaných analýz získala, jsou následující.

1. Dodat náměstí reprezentativnost.
2. Vytvořit takový prostor, který bude reflektovat přání obyvatel, kteří ho budou navštěvovat.
3. Najít východisko pro řešení parkování, které nebude rušit provoz celého náměstí.
4. Vyřešit problém střetu chodec x automobil.
5. Vytvořit funkční a dobře umělecky ztvárněný mobiliář.
6. Vytvořit program a náplň pro celou plochu náměstí.
7. Vytvořit provázanost mezi plochou náměstí a prostorem před OK CENTREM.

6.1 Návrh

Před začátkem tvorby návrhu vybraného parkového náměstí bylo stanoveno několik požadavků, které měly být v průběhu navrhovacího procesu respektovány a dodržovány, jelikož jsou pro samotnou tvorbu parkového náměstí stěžejní. Důležitým faktorem bylo především zohlednění řešeného území a vytvoření místa pro setkávání místních obyvatel, což v současné době celé sídliště postrádá.

Cílem bylo zachování pietních ploch s pomníky, plochy pro konání trhu a zároveň i zajištění prostoru pro odpočinek a rekreaci různých věkových skupin. Dále vytvoření ploch pro setkávání lidí, ale také ploch menších rozměrů pro intimní atmosféru. Celkový návrh nenásilně zapojit do okolního prostoru a vytvořit tak harmonický prostor, který by lákal k zastavení.

Hlavní ideou celého návrhu je propojení náměstí pomocí čtvercového a obdélníkového tvaru, které jsou odvozeny z původního tvaru náměstí. Pomocí těchto prvků je možné náměstí rozdělit na tři jednotlivé segmenty – severní, střední a jižní. K prostoru náměstí je tvaroslovně dokreslen i předprostor OK Centra, nacházející se v západní části.

V pravém, severním, segmentu je v návrhu zachováno patnáct původních jedinců rodu *Gleditsia*, které rovnoměrně lemují hranici severní části. Pod těmito taxony jsou rozmístěny lavičky. Středová část tohoto segmentu je tvořena dvěma do sebe zapuštěnými čtverci, tento prvek sjednocení dvou čtverců je vyvýšen a olemován kortenovou stěnou. Větší ze čtverců je vyzvednut do sedací výšky a jeho část slouží jako sedací prvek, lavička, která je zajištěna předsazeným dřevěným roštem. Menší ze čtverců je vyvýšen do výšky jednoho metru a v jeho středu je umístěn pomník padlým za II.

světové války. Z důvodu umožnění snadnějšího přístupu k pomníku, který je potřeba ve dnech výročí či kladení věnců, je zde na jedné straně čtverce pracováno se schody, které zároveň slouží i k posezení. Ve vedlejší odpočinkové části segmentu je vytvořen rastr tří řad stromů vytvářející příjemnou, relaxační atmosféru. Pod těmito stromy se nachází znovu dva čtvercové prvky, které také zajišťují posezení na všech čtyřech stranách a zároveň v sobě skýtají i prvek podrostu z *Geranium magnificum*.

Druhý, střední, segment je oproti okolnímu rovinnému terénu zapuštěn o 32 cm, převýšení je řešeno pomocí dvou půl metrových schodů. Zapuštění je v této části voleno zejména z důvodů zajištění částečného oddělení od rušné silnice a zároveň umocnění podstaty středového prostoru. V pravé části zapuštění je umístěno dětské hřiště, v jehož blízkosti se nachází pobytový trávník se stromy a lavičkami, čímž je zajištěno příjemné zázemí pro rodiče. Zdánlivě náhodné umístění stromů v této zapuštěné části vychází z okolního rastru, jehož rozmístění je dodrženo, nicméně použito je jen pár vybraných jedinců. V levé části zapuštěného prostoru se nachází kavárna Jana Kašpara, která slouží k občerstvení návštěvníků parku. Jméno kavárny je zvoleno na počest letce Jana Kašpara, který na nedalekém letišti podnikl, jako první, let letadlem a je mu v jižní části náměstí věnován pomník. U kavárny je umístěn vodní prvek, jehož motiv pokračuje až do předprostoru OK Centra a tím propojuje tyto dvě části. Vodní prvek je navržen v obdélníkovém tvaru, vyzdvižen do sedací výšky a jeho klidná vodní hladina je kombinována s živými vodními stříky, je tak umožněn přímý kontakt s vodou. Část jižního segmentu je věnována tržnímu prostoru a odpočinku a je skryta pod korunami rastru stromů. Tržní plocha je řešena pomocí stálých stánků, které jsou nenásilně umístěny mezi stromy. Stánky mají podobu stolu, jehož postranní části jsou z nerez, zatímco pult a odkládací plocha na tašky jsou ze dřeva. Pult je ze zadní strany vyříznut čímž je umožněna lepší manipulační a dosahová plocha pro prodejce. Pro odpočinek jsou zde znovu umístěny již zmíněné čtvercové moduly se sedací plochou, z nichž jeden má větší sedací plochu umožňující tak nejen větší plochu pro sezení ale i ležení návštěvníků.

V levém okraji jižního segmentu náměstí je umístěn pomník Jana Kašpara, tato část je řešena obdobně jako předchozí pietní plocha pomocí dvou do sebe zapuštěných čtverců a doplňujícím lemováním prostoru rodem *Gleditsia*.

Předprostor OK Centra je řešen pobytovým trávníkem ve tvaru čtverce, jež je umístěn ve středové části předprostoru. Obě strany jsou lemovány dvouřadou alejí, pod levou alejí se nachází již zmiňovaný vodní prvek. V pravé části je potom vytvořen stinný prostor pro venkovní terasu restaurace nacházející se v OK Centru. Ulice Dukelských hrdinů, která rozděluje předprostor OK Centra a samotného náměstí bude řešena stejným materiálem dlažby pro umocnění propojení obou

prostorů. Zároveň zde bude omezen provoz pomocí sloupků, které zajistí pouze vjezd aut s oprávněním.

Veškerá vegetace je řešena stávajícími stromy *Gleditsia triacanthos* a navržení jedinci jsou stejného taxonu. Mobiliář je sjednocen materiálem kortenu, z něhož jsou podpůrné stěny vyvýšených čtverců, stromové mříže a vodní prvek. Dřevo je použito na sedací prvky a lavičky. Zpevněná plocha náměstí je zhotovena z velkoformátové, betonové dlažby čtvercového tvaru, která opticky sjednocuje celý prostor.

Obr. 51: Funkční rozčlenění prostoru náměstí, (zhotovil: autor, 2016)

Obr.52: Axonometrie, ptáčí pohled na celkový návrh náměstí, (zhotovil: autor, 2016)

Obr. 53: Pohled na jižní část náměstí s pomníkem k památce Jana Kašpara, (zhotovil: autor, 2016)

Obr. 54: Pohled na jižní část na tržiště, které se nachází pod rastrem stromů, (zhotovil: autor, 2016)

Obr. 55: Pohled na středovou část náměstí s kavárnou, venkovním posezením a vodním prvkem, (zhotovil: autor, 2016)

Obr. 56: Pohled na severní část náměstí s vyvýšenými čtverci a památníkem, (zhotovil: autor, 2016)

7 DISKUZE

Už v prvních momentech tvorby této bakalářské práce jsem si uvědomila samotnou obsáhlost daného tématu. Jen při přečtení zadání mi v hlavě vyběhlo nespočet otázek. Co je vlastně důležité při tvorbě parkového náměstí? Jakou roli hraje tento typ náměstí ve veřejné zeleni? Jaký vztah mají k tomuto typu náměstí samotní uživatelé prostoru? Co všechno jim může tento prostor nabízet? A jak je na tom popularita a tvorba parkového náměstí u nás, v České republice, a v porovnání se zahraničím?

Význam parkového náměstí v zahraničí jsem studovala zejména na příkladu Londýna, kde tato náměstí hrají významnou roli a to především z hlediska propojení a vytváření plynulých návazností na pěší trasy a celkový systém zeleně. Myslím si, že by bylo velice zajímavé, kdyby mi rozsah práce dovolil prostudovat obdobné návaznosti systému zeleně, na mnou řešeném území a celkový systém zeleně města Pardubice. Zabývání se touto problematikou by mohlo více odkrýt a potvrdit mou domněnku, že hlavním problémem vybraného parkového náměstí i ostatních okolních ploch zeleně, je nedokonalá návaznost jednotlivých uzlů zeleně, které netvoří propojený celek.

Dalším velmi důležitým bodem, který by se mohl z problematiky práce vyvinout, by mohlo být pojednání o různých pojetích a přístupech k tvorbě, vnímání a zakládání těchto typů náměstí. Velký potenciál by mohlo mít především sledování různých přístupů a to na příkladech několika odlišných autorů a jejich realizací. Bylo by tak možné vnímat individuální přístupy, porovnat autory i plochy a poučit se z těchto informací, což by mi možná umožnilo lépe chápat tyto prostory a cítit jejich jedinečnost a neopakovatelnou atmosféru.

Asi nejtěžším aspektem práce pro mě bylo pochopit a poznat prostor a najít inspiraci pro jeho uchopení. Právě při hledání této inspirace a pochopení jsem se odkázala na pomoc referenčních příkladů ze zahraničních zemí. Došlo mi, že tyto příklady mohou být velmi nápomocné při hledání inspirace, nicméně také velmi svazující, jelikož se člověk může nechat až příliš ovlivnit a není tak schopen přijít s vlastními nápady.

Docela smutným zjištěním pro mě bylo, že jsem nenašla velké množství kvalitních realizací parkového náměstí v České republice. Nicméně do budoucna vidím v tomto typu náměstí velký potenciál a doufám že velké množství českých náměstí čeká jen na to, aby byly přetvořeny právě do obrazu dokonalého veřejného prostoru - parkového náměstí.

8 ZÁVĚR

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části. V první, teoretické části je řešena problematika současných parkových náměstí. Začíná pohledem do historie, kde již od starověkých kultur bylo náměstí součástí centrálního městského prostoru a sloužilo k shromažďování lidí. Dále jsou řešeny základní funkce parkového náměstí, jako je například rekreace a celková vybavenost, která je klíčem pro dobré fungování celého prostoru. Neodmyslitelnou složkou jsou také lidé, bez kterých by veřejný prostor nemohl fungovat a v návaznosti na ně je řešena otázka, jak návštěvníky do prostoru parkového náměstí nalákat, aby v něm trávili svůj volný čas a tím prostor oživil. Proto je dále v práci řešen program, který musí náměstí poskytovat skoro nepřetržitě a být variabilní pro všechny věkové kategorie.

Část návrhová obsahuje celkový návrh vybraného prostoru náměstí Dukelských hrdinů. Sídliště Dukla, které společně s náměstím vzniklo v 50. letech 20. století, je situováno ve východní části Pardubic. Návrh je vytvořen na podkladu terénních průzkumů, analýz a získané literatury. V návrhu jde o vyzdvižení potenciálu jediného náměstí, které se v městské části Dukla nachází. Cílem bylo dodat náměstí zaslouženou reprezentativnost, kterou v dnešní době postrádá. Náměstí od svého vzniku neprošlo výraznými změnami, které by přispěly k jeho obnově, a proto je dnes ve velmi špatném stavu a většina jeho prostoru je zastavěna parkovištěm. Cílem návrhu je vytvořit prostor pro setkávání lidí namísto prostoru, kde lidé pouze prochází a parkují.

9 SOUHRN

Cílem této bakalářské práce je objasnit problematiku parkového náměstí. Především se zaměřením na jeho složky a funkce, které slouží k jeho správnému fungování v městském prostoru. Řešeny jsou také nároky obyvatel města a potencialních návštěvníků. Podstatou práce je vyhodnocení aspektů, které slouží ke správnému vytvoření parkového náměstí. Předmětem řešení je náměstí Dukelských hrdinů v Pardubicích, které je za pomoci zpracovaných analýz, literatury a vlastního návrhu přetvořeno na náměstí parkové. Výsledkem této bakalářské práce je rešerše na téma Regenerace parkového náměstí a samotný architektonický návrh vybraného území.

Klíčová slova: parkové náměstí, veřejná zeleň, městský prostor, Pardubice.

10 RESUME

The aim of this bachelor work is to clarify problems of the park square, primarily focusing on its components and functions used for its right working in the city area. Demands of inhabitants of the given city and potential visitors are also taken into consideration. The essence of this work is to evaluate aspects served as the right creation of the park square. Subject matter of this thesis is the Dukla Heroes Square in Pardubice that is according to analyses, literature and my own suggestion remade like the park square. The result of this bachelor work is research with the topic *Regeneration of the Park Square* and separate architectural suggestion of the selected area.

Key words: park square, public greenery, urban space, Pardubice.

11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literatura:

- Ambrožová, Zuzana. 2010. Veřejné prostory malých měst - teoretická východiska. Urbanismus a územní rozvoj. ISSN 1212-0855, 2010, Sv. XIII., č. 6.
- AMBROŽOVÁ, Zuzana. *Veřejné prostory malých měst* Lednice, 2013. Disertační práce. Mendelova univerzita v Brně. Vedoucí práce Doc. Dr. Ing. Dana Wilhelmová
- CULEK, Martin. *Biogeografické členění České republiky*. 1.vyd. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2005, 589 s. ISBN 80-860-6482-4
- ČABLOVÁ, Markéta, Magdalena MACEKOVÁ, Lumír MLČÁK, Martin NAWRATH, Robert SEDLÁK a Petra ŠILBERSKÁ. *Prostory: Průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. 1. vydání. Brno: Nadace partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1.
- DAMEC, Jiří. *Krajinářská architektura na přelomu 20. a 21. století* [online].c.2006. Dostupné z: <<http://www.zf.mendelu.cz/veda-vyzkum/seminare/tvz/prispevky/Damec.pdf>
- DEMEK, Jaromír. *Zeměpisný lexikon ČSR: Hory a nížiny*. Praha: Academia, 1987
- FLEKALOVÁ, Markéta. *Rekreační využití území*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2015. 159 s. ISBN 978-80-7509-211-3.
- GEHL, Jan. *Města pro lidi*. Brno: Partnerství, o. p. s., založené Nadací partnerství, 2012. ISBN 978-80-260-2080-6.
- GEHL, Jan a Lars GEMZØE. *Nové městské prostory*. 1. vydání. Brno: ERA group spol. s.r.o., 2002. ISBN 87-740-7233-1.
- GEHL, Jan. *Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství*. Vyd. v češtině 1. Brno: Nadace partnerství, 2000. ISBN 80-858-3479-0.
- HODAŇ Bohuslav a Tomáš DOHNAL. *Rekreologie*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. 281 s. ISBN 978-80-244-2197-1.
- HRŮZA, Jiří a Josef ZAJÍC. *Vývoj urbanismu I*. 1.vyd. Praha: ČVUT, 1997, 115 s. ISBN 80-01-01342-1.
- HRŮZA, Jiří a Josef ZAJÍC. *Vývoj urbanismu II*. 1.vyd. Praha: ČVUT, 1999, 191-373 s., [137 s.] příl. ISBN 80-01-01549-1.
- IRAZÁBAL, Clara (ed.). *Ordinary Places Extraordinary Events: Citizenship, Democracy, and Public space in Latin America*. Great Britain: Roudledge, 2008. ISBN 978-0-415-35452-3.

ŠAFÁŘOVÁ, Lucie. *Zhodnocení krajinářské architektury a zahradního umění v 19. století se zaměřením na městské parky* Lednice, 2010. Disertační práce. Mendelova univerzita v Brně. Vedoucí práce Prof. Ing. Jiří Damec CSc.

WILHELMOVÁ, Dana a Jiří DAMEC. *Zahrada a město: katalog výstavy*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno, 2015. ISBN 978-80-7509-312-7.

Internetové zdroje:

The Commonground: Informace o realizaci. *Landezine* [online]. [cit. 2016-04-2]. Dostupné z: <http://www.landezine.com/index.php/2014/08/the-commonground-by-land-collective/>

More London: Informace o realizaci. *Landezine* [online]. [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.landezine.com/index.php/2012/02/morelondon-by-townshend-landscape-architects/>

Náměstá 28. října: Hradec Králové. *Ateliér Hájek* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.atelierhajek.cz/reference/01-namesti.html>

Zkopírovat do schránky

Revitalizace Karlova náměstí v Praze. *Aaheta* [online]. [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: http://www.aaheta.cz/pages/main.php?show=projinfo&lng=cz&id_proj=90

Revitalizace Karlova náměstí v Praze: Soutěž. *Česká komora architektů* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.cka.cz/cs/souteze/vysledky/karl_nam_praha

Sídliště Dukla: historie. *Český rozhlas* [online]. [cit. 2016-04-1]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/pardubice/ohlednuti/_zprava/dil-79-co-vsechno-v-minulosti-stalo-v-mistech-kde-dnes-stoji-sidliste-dukla--1014950

Sídliště Dukla: historie. *Wikipedie* [online]. [cit. 2016-04-1]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/S%C3%ADdli%C5%A1t%C4%9B_Dukla

Geologie. *Česká geologická služba* [online]. [cit. 2016-04-2]. Dostupné z: http://mapy.geology.cz/geocr_50/

Demografie. *Město Pardubice* [online]. [cit. 2016-03-8]. Dostupné z: <http://www.pardubice.eu/o-pardubicich/informace-o-meste/demografie/>

12 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: *Jean Debuffet, New York* (foto: Vladimir Pintor, dostupné z <https://cz.pinterest.com/pin/465841155187684719/>)

Obr. 2: *Plaza del Torico, Španělsko* (foto: Duccio Malagamba, dostupné z <http://www.landezine.com/index.php/2010/06/plaza-del-torico/>)

Obr. 3: *Federal Plaza Square, Mies van der Rohe, Chicago* (foto dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/465841155187684787/>)

Obr. 4: *Vallero Square, Jerusaleém* (foto dostupné z <https://cz.pinterest.com/pin/465841155187684787/>)

Obr. 5: *Paley park, New York* (foto: Saito Witz, dostupné z <https://cz.pinterest.com/pin/465207836484358012/>)

Obr. 6: *Anish Kapoor, Cloud Gate, Chicago* (foto: Val Guzman, dostupné z <https://cz.pinterest.com/pin/465841155187684771/>)

Obr. 7, 8: *Velké zastoupení vegetace na náměstí, rozmístění květináčů se zimostrázy* (foto: Nathalie Bouillard, dostupné z <http://numelyo.bm-lyon.fr/>, Margaret Dennis, dostupné z <http://coveredporch.typepad.com/>)

Obr. 9, 10: *Pohled na Průmyslovou a obchodní budovu přiléhající k náměstí* (foto dostupné z <http://www.panoramio.com/photo/9568870>)

Obr. 11, 12, 13, 14: *Capitol plaza*, (foto: Thomas Balsley Associate, dostupné z <http://tbany.com/projects/plazas/capitol-plaza/>)

Obr. 15, 16, 17, 18: *The Commonground*, (foto: Land Collective, dostupné z <http://www.landezine.com/index.php/2014/08/the-commonground-by-land-collective/>)

Obr. 19, 20, 21, 22: *More London*, (foto: Townshend, dostupné z <http://www.fosterandpartners.com/projects/more-london-masterplan/>)

Obr. 23, 24, 25, 26: *Náměstí 28. října*, (foto: Martin Hájek, dostupné z <http://www.atelierhajek.cz/reference/01-namesti.html>)

Obr. 27, 28, 29, 30: *Vítězný návrh pro revitalizaci Karlova náměstí v Praze*, (foto dostupné z http://www.aaheta.cz/pages/main.php?show=projinfo&lng=cz&id_proj=90)

Obr. 31 : *Analýza současného stavu*, (zhotovil: autor, 2016)

Obr. 32 : *Lokalizace území na mapě města Pardubice*, (zdroj: Marushka, 2016, zhotovil: autor, 2016)

Obr. 33 : *Lokalizace na mapě ČR*, (zdroj: www.zemepis.com, 2016)

Obr. 34: Vymezení řešeného území, (zdroj: Seznam mapy, 2016, vyhotovil: autor, 2016)

Obr. 35 : Pohled na náměstí Dukelských hrdinů v 50. letech 20. století, (zdroj: akutiva.cz)

Obr. 36: Analýza širších vztahů, (zhotovil: autor, 2016)

Obr. 37: Analýza širších vztahů, (zhotovil autor, 2016)

Obr. 38: Analýza zeleně- Inventarizace dřevin, (zhotovil: autor, 2016)

Obr. č. 39: Inventarizační tabulka, (zhotovil: autor, 2016)

Obr. 40: Územní plán řešeného území (zdroj: <http://www.pardubice.eu/urad/radnice/uzemni-planovani/>)

Obr. 41: Provoz v řešeném území, (zhotovil: autor, 2016)

Obr. : 42, 43, 44: Pohled na severní část náměstí s pomníkem, (foto: autor, 2016)

Obr. 45, 46, 47: Pohled na jižní část náměstí s tržním prostorem a druhým pomníkem, (foto: autor, 2016)

Obr. 48, 49, 50: Pohled na střední část náměstí, kde se nachází parkoviště, (foto: autor, 2016)

Obr. 51: Funkční rozčlenění prostoru náměstí, (zhotovil: autor, 2016)

Obr.52: Axonometrie, ptací pohled na celkový návrh náměstí, (zhotovil: autor, 2016)

Obr. 53: Pohled na jižní část náměstí s pomníkem k památce Jana Kašpara, (zhotovil: autor, 2016)

Obr. 54: Pohled na jižní část na tržiště, které se nachází pod rastrem stromů, (zhotovil: autor, 2016)

Obr. 55: Pohled na středovou část náměstí s kavárnou, venkovním posezením a vodním prvkem, (zhotovil: autor, 2016)

Obr. 56: Pohled na severní část náměstí s vyvýšenými čtverci a památníkem, (zhotovil: autor, 2016)

13 SEZNAM PŘÍLOH

1. Situace- formát A2, M: 1:500
Řez A- A' - Formát A4, M: 1:500